

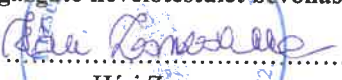
ERZSÉBETVÁROSI BÓBITA ÓVODA

Pedagógiai Programja

Környezeti nevelés a fenntarthatóság jegyében

Erzsébetvárosi Bóbita Óvoda
1072 Budapest, Akácfa utca 32.
Telefon: 06 1 321-3675, 06 1 342-7364
Honlap: www.bobitaovoda.hu
E-mail: bobitaovoda32@gmail.com

Az intézmény OM azonosítója: 034361	Készítette az igazgató nevelőtestület bevonásával: Hári Zsuzsanna Intézményigazgató Ph.
Legitimációs eljárás	
A pedagógiai program módosításának tartalmát a Szülői Közösség véleményezte és támogatja annak megvalósítását.	
 Rada-Halasi Rita Szülői Közösség elnöke	
Az óvoda Szakmai Munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított: Császár Ilona Szakmai Munkaközösség vezető	A nevelőmunkát segítő alkalmazottak a Pedagógiai Program tartalmáról a tájékoztatást megkapták Gregor Zsuzsanna Nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében
..... Niedermüller Péter Polgármester Ph	
Hatályos: 2025.09.01-től Ezzel egyidőben hatályon kívül helyeződik az 115/2024 (V. 21.) határozatszámon jóváhagyott pedagógiai program.	Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig.
A dokumentum jellege: nyilvános Megtalálható: www.bobitaovoda.hu	Iktatószáma: 460/46/2025
Területi hatálya: az óvoda területére, az óvoda által szervezett – a pedagógiai program megvalósításához kapcsolódó – óvodán kívüli programok helyszínére.	Személyi hatálya: az óvodával jogviszonyban álló minden pedagógusra, a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, kisegítő dolgozókra, továbbá azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek feladatainak megvalósításában.
Módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt. Verziószám: 11/2025.	Készült: Budapest, 2025. 04. 27. 1072 Budapest, Akácfa utca 32. 1 eredeti példányban

Tartalomjegyzék:

1. Intézmény adatai, jogszabályi háttér	4.
2. Mottóink	5.
3. Helyzetkép	6.
4. Gyermekképünk	7.
5. Óvodaképünk	7.
6. Nevelésfilozófiánk	8.
7. Küldetésnyilatkozatunk	8.
8. Nevelési alapelveink	9.
9. Az óvodai nevelés feladatai	10.
9.1. Az egészséges életmód alakítása	10.
9.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	14.
9.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, és nevelés megvalósítása	17.
9.3.1. Anyanyelvi fejlesztés, nevelés	17.
10. Szociális hátrányok enyhítése	19.
10.1. Gyermekvédelem	19.
10.2. Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítése	20.
11. Inkluzív pedagógiai-integráció, differenciálás	23.
11.1. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelése	23.
11.2. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés – specifikus fejlesztésének elvei, feladatai	24.
12. Kiemelten tehetséges gyermekek	28.
12.1. Fejlesztőpedagógiai foglalkozásaink célja, feladata	28.
13. Képességfejlesztés	29.
14. Az óvodai élet tevékenységi formái, és az óvodapedagógus feladatai	30.
14.1. Játék	30.
14.2. Verselés, mesélés	32.
14.3. Ének, zene, népi játék, tánc	34.
14.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi-munka	35.
14.5. Mindennapos mozgás	37.
14.6. Külső világ tevékeny megismerése	39.
14.6.1. Környezetvédelem	41.
14.6.2. Fedezzük fel! Csodáljuk meg! Óvjuk meg! Környezettudatos szemléletformálás, a fenntarthatóság megalapozása	41.
14.6.3. Matematikai tartalmú tapasztalatok	42.
15. Munka jellegű tevékenységek	44.
16. Tevékenységekben megvalósuló tanulás	45.
17. Az óvodai élet megszervezésének elvei	47.
17.1. Személyi, tárgyi feltételeink	47.
17.2. Napirend, heti rend javaslat	48.
17.3. Hagyományaink és jeles napjaink	51.
18. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	52.
19. A gyermekeink egyéni fejlődésének mérési-értékelési rendszere	53.
20. Az óvodapedagógus feladatai a pedagógiai munka dokumentálásával kapcsolatban	54.
21. Az óvodánk kapcsolatrendszere	55.
22. Érvényességi rendelkezés	60.
23. Legitimációs záradék	61.
24. Függelék	62.

1. Intézményünk adatai:

A köznevelési intézmény neve: Erzsébetvárosi Bóbita Óvoda
A köznevelési intézmény OM azonosító száma: 034361
A köznevelési intézmény székhelye: 1072 Budapest, Akácfa utca 32.
A köznevelési intézmény jogállása: Önálló jogi személy
Az alapító okirat száma: 1/12-TNY-679066
A köznevelési intézmény alapításának dátuma: 2006.01.01.
A köznevelési intézmény irányító szervének/felügyeleti szervének neve, székhelye:
Budapest, VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Képviselő Testülete
1073 Budapest, Erzsébet krt. 6.
A köznevelési intézmény fenntartójának
Megnevezése: Budapest Főváros VII. Erzsébetváros Önkormányzata
Székhelye: 1073 Budapest, Erzsébet krt. 6.
A köznevelési intézmény típusa: Óvoda

Telefon: 06 1 321 – 3675, vagy 06 1 342 – 7364

E-mail címe: bobitaovoda32@gmail.com

Honlap cím: www.bobitaovoda.hu

Óvoda igazgatója: Hári Zsuzsanna

A pedagógiai program jogszabályi háttere:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- a kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai Nevelés Alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2023.évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 26/1997. (IX.3.) NM rendelet az iskolai- és egészségügyi ellátásról
- 419/2024. (XII.23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről

Egyéb dokumentumok:

- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

2. MOTTÓNK

**„A GYERMEKEK FELŐDÉSE SZEMPONTJÁBÓL
DÖNTŐ FONTOSSÁGÚ, HOGY ÉREZZE
NEMCSAK SZERETIK, OLYANNAK
SZERETIK, AMILYEN.”**

/HERMANN ALICE/

3. Helyzetkép

Óvodánk Belső Erzsébetváros szívében található. Könnyen megközelíthető, infrastruktúrája jó. Intézményünk öt csoporttal működik. Vegyes korcsoportokban biztosítjuk a gyermekek nevelését. Nevelő-fejlesztő munkánk a környezeti nevelés fenntarthatóságára épül. Jellemző ránk, hogy megpróbálunk megfelelni a mindenkorai társadalmi elvárásoknak, fogékonyak vagyunk az innovatív értékekre. Esztétikusan berendezett, sok-sok játékkal felszerelt csoportszobáinkban teremtünk a gyermekek számára barátságos életteret. Munkánk során kiemelt célunk, hogy a hozzánk járó gyermekek biztonságban legyenek, szeressenek óvodába járni, nyugodt, szeretetteljes, családi légkörben nevelkedjenek. Ehhez elengedhetetlennek tartjuk, hogy a lehető legnagyobb gondoskodásban, odafigyelésben részesüljenek. Sokféle mozgáslehetőséget biztosít eszközökkel jól felszerelt tornatermünk, és szép udvarunk.

Óvodánk, - adottságaiból eredően – családi hangulatot áraszt, s ez igen sok szülő számára vonzó az óvodaválasztáskor. Munkánkat az Alapító Okiratban és az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramban meghatározott feladatok tükrében végezzük, összhangban a fenntartó elvárásaival, az óvoda törekvéseivel. Mindezt a családokkal közösen törekszünk megvalósítani, a partnerközpontú szemléletet figyelembe véve. Programunk tartalmát tekintve jól alkalmazható az integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű, tehetséges gyermekekre is. Gyermekeink nevelését, fejlesztését minden csoportban két óvodapedagógus, és a munkájukat segítő egy dajka látja el. Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, sokszínű egyéniségek alkotják. Munkájukat színvonalasan látják el, mely köszönhető lelkesedésüknek, és a szakma iránti elkötelezettségüknek.

Testületünk tagjai igen fontosnak tartják az alapképzésen túli, rendszeres szakmai továbbképzést, nyitottak vagyunk az innovatív pedagógiai törekvések befogadására. Környezeti nevelés területén folytatunk célirányos továbbképzéseket.

Az óvodánkba járó gyermekek közül néhányan- tekintve, hogy Budapest egy hátrányosabb régiójából érkeznek - szociokulturális, és egzisztenciális szempontból hátrányos helyzetben élnek. Biztonságos, szeretetteljes, az egyéni különbségeket toleráló légkörben, ésszerű korlátokkal, minden gyermeknek biztosítjuk, hogy egyenlő eséllyel részesüljenek a színvonalas nevelésben. Elfogadjuk, és tiszteletben tartjuk a különbséget, erre neveljük gyermekeinket is. Valljuk, hogy nevelésünk hatására a sérült gyermekeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az önállóságra törekvés, az együttműködés, az akaraterő, az érzelmi élet.

Gyermekeink tevékenykedtetésének a teljes nevelési időben érvényesítjük, mivel az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait, a tevékenységein keresztül fejezi ki.

Programunkban megfogalmazott hitvallások:

- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása az egyenlő esély biztosításával.
- A gyermekekről való szeretetteljes gondoskodás.
- Családias légkör megteremtése, hátránycsökkentő szerep betöltése.
- Együttnevelés a családdal, annak kiegészítőjeként.
- Környezetbarát életvitel, környezettudatos magatartás megalapozása, egészségfejlesztés.
- Egyéni és differenciált bánásmód.
- Különbség elfogadása, integráció, előítélet mentesség.
- *A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek biztosítjuk a gyermeki jogokat.*

A fenti hitvallások oly annyira azonosak, hogy jó alapot teremtenek a további közös munkához!

4. Gyermekképünk

Minden ember egyedi, megismételhetetlen, egyszeri és különleges szociális lény, aki mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi, és biológiai értelemben sem.

A kisgyermek elsősorban biztonságra és szeretetre vágyik. Gyermekközpontú nevelésünk alapelve, hogy igényeit, szükségleteit különféle tevékenységi, tapasztalati formákban, kíváncsiságától, ösztöneitől, *tudatos nevelői hatásoktól* vezérelve kiegyensúlyozottan, *önmagához képest fejlődjön*. Ehhez a szükséglethez adunk elegendő teret, keretet, eszközt, biztonságot és magas színvonalú szeretetteljes nevelést, vagyis megteremtjük az optimális feltételeket, tárgyi, személyi, *valamint pedagógiai* környezetet, lehetőségeket a személyiség szabad kibontakoztatásához, a meglévő hátrányok csökkentéséhez. Tudjuk, az óvodáskor szenzitív időszak a különbözőségek elfogadásában. A gyermek sajátos tevékenységeire építünk, fő hangsúlyt helyezve a játék elsődleges szerepére. Az élmények feldolgozását támogató inkluzív környezetben tevékenykedő gyermek maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé, segítőkesszé válik. Hisszük, hogy ezáltal a gyermek az iskolai élet megkezdéséhez rendelkezni fog a megfelelő kompetenciákkal - önismeret, önértékelő képesség, önálló gondolkodás, testi-lelki-szellemi fejlettség. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakoztatásának.

Az alapító okiratban meghatározottak alapján ellátjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését - szakértői bizottság szakértői véleménye alapján.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése során meghatározó számunkra, hogy ezek a gyermekek, hasonlóan minden más gyermekhez, fejlődő, sajátos egyéni személyiségek.

5. Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermekeink nevelésének elsődleges színtere a család.

Óvodánk a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye, mely az Erzsébetvárosi Bóbita Óvoda Pedagógiai Programja alapján működik óvó - védő, szociális, nevelő és személyiségfejlesztő feladattal a családi nevelés kiegészítőjeként, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Sokoldalú, játékos, érzékszervi megtapasztaláson alapuló tevékenységen keresztül épül fel fejlesztő programunk. Nevelésünk leghatékonyabb eszközének tartjuk a szabad játék elsődlegességének biztosítását, valamint megteremtjük a különböző tevékenységeken keresztül az életkorhoz, és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakat – *mindennapos* mozgás, szabad mozgás, önállóság, kezdeményezés, tevékenykedtetés, cselekedtetés.

Nevelési céljaink meghatározásában kiemelt hangsúlyt kap az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevétele, a hátrányok csökkentése, valamint a gyermeki személyiség kibontakoztatása. Óvodai életünk vezérfonalának a környezettudatos magatartás megalapozását tekintjük, és törekszünk az ökológiai szemléletmód alakítására- az épített környezeti értékek felfedeztetésére, megismertetésére és annak megóvására nevelést, mely lehetővé teszi, hogy a környezetükben jól tájékozódó, azt védő, a szépre fogékony, lakókörnyezetükhöz kötődő gyermekeket neveljünk.

Munkatársainkkal közösen tudásunkkal, akaratunkkal, gondoskodásunkkal, a nevelő munkánk minden területén biztosítjuk a gyermeki személyiség tiszteletét, jogainak érvényesülését, és mindenek felett álló érdekeit, elfogadását, szeretetét, megbecsülését, bizalmát.

Törekszünk arra, hogy a szülő minden tekintetben partnerünk legyen, nyomon követhesse gyermeke fejlődését, kérdéseire választ, problémáira segítséget kapjon.

Környezetünket, nevelésünk módszereit életszerűség és rugalmasság jellemzi, mely a lehető legközelebb áll a családi értékrendhez, pozitív, megerősítő és az egyéneket tiszteletben tartó nevelés értékeihez.

Minden spontán és tervszerűen alkalmazott tudásunkkal és erőnkkel arra törekszünk, hogy a ránk bízott gyermekek az óvodában jól, és biztonságban érezzék magukat, kiegyensúlyozottan éljenek, kapják meg az optimális fejlődésükhöz és gazdag érzelmi életükhöz az értékorientált közösségi és erkölcsi értékek kialakulásához szükséges inspirációt, motivációt, lehetőséget, tiszteletet és szeretetet.

Olyan óvodaként kívánunk működni:

- Ahol minden gyermek esélyt kap a színvonalas nevelésben való részvételre, valamint személyiségének kibontakoztatására.
- Amelyben a nemzetiséghez tartozó, és a *hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek* óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, és a *társadalmi integrálását, nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.*

6. Nevelésfilozófiánk

Nevelési felfogásunkat a gyermekközpontúság határozza meg, egyéni- és életkori sajátosságaik, a változó fejlődési ütemeik, és *önmagukhoz képest való fejlődésük figyelembe vételével.*

Alapvető követelmény a kisgyermek emberi méltóságának, jogainak biztosítása.

Tiszteljük a családot, mint a kisgyermek elsődleges nevelési színterét, hiszen a családok életvitele, mindennapjai határozzák meg elsősorban a gyermek attitűdjeit, szokásait, kommunikatív képességeit.

Környezettudatos magatartásunk és környezetbarát életvitelünk modellálásával olyan szokások, szokásrendszerek kialakítására törekszünk, melyek begyakorlás folytán szükségessé válnak és az élő tiszteletében fejeződnek ki.

Kötelező mértékűnek tartjuk a pedagógiai etika megtartását, biztosítjuk a családokat a teljes titoktartásról, tiszteletben tartjuk a család belső szokásait.

Céljaink megvalósításhoz az alábbi alapelveket tartjuk meghatározónak:

- Életszerűség.
- Természetesség.
- Élményszerűség.
- Cselekvés, tevékenykedés.
- Szabad kifejezés.
- Konstruktív együttműködés.
- *Tudatos nevelői hatás.*

7. Küldetésnyilatkozatunk

Fedezzük fel! Csodáljuk meg! Óvjuk meg!

- Óvodásaink a bizalom és a biztonság légkörében szerezhetnek minél több tapasztalatot a szeretet és az egymáshoz tartozás jó érzéséről. Ünnepeink, hagyományaink, jeles napjaink a természet körforgását, ismétlődő változását követik, melyet közös örömként élünk meg.
- Meggyőződésünk, hogy az egészség egyenlő azzal, hogy az egyén harmóniában legyen önmagával és a környezetével. Jövőnk, önmagunk megismerésében rejtezik.

- Azonosulunk azzal a gondolattal, hogy a természet és a belőle építkező mesélés, verselés, játék, *mindennapos* mozgás, képzalkotás, zene, *népi játék*, olyan maradandó élmény a gyermek számára, amelyből élete végéig táplálkozhat.
- Valljuk, hogy egészséges környezetben, alapos megismerésre épülő fejlesztéssel segítjük a gyerekek egyéniségének kibontakoztatását, harmonikus fejlődését, hogy óvodáskor végére alkalmassá váljanak az iskolai életmódra.
- Hisszük, hogy személyiségünkkel nevelünk, ezért fontosnak tartjuk a folyamatos önnevelést, mentális képzést, szakmai ismereteink bővítését.
- Kiemelten kezeljük a gyermekek saját egészségükhöz és a természeti környezethez való viszonyának pozitív alakítását.
- Nevelőtestületünk széles körű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

8. Nevelési alapelveink

Pedagógiai Programunk a környezeti nevelés értékeire épül, fontos, hogy nem csak a külső világ tevékeny megismerése biztosítja a megvalósítását, hanem annak szelleme, tevékenysége és eszközei az óvoda mindennapjait áthatják, azaz komplex módon jelennek meg.

A befogadó készségünkhöz aktívan hozzájárul a multikulturális és interkulturális szemléletmódunk és nevelési gyakorlatunk.

Nevelési céljaink:

- A környezettudatos életvitel, ökológiai szemlélet megalapozása.
- Gyermekeinkben felébreszteni a tudásvágyat, megismertetni a jól végzett munka örömét, az alkotás izgalmát.
- Környezetével, saját magával szemben igényes pozitív „Én-képű” emberi személyiség kialakítása.
- A művészetekhez fűződő pozitív érzelmi kapcsolatok megalapozása.
- Gyermeki világkép alakítása.
- Az előbbiek megvalósításával célunk a gyermekek ÉLET-re nevelése.
- Sokoldalú képességfejlesztéssel az iskolai életmódhoz szükséges testi, lelki, *értelmi*, szociális és érzelmi érettség kialakításának biztosítása.
- Inkluzív óvodaként biztosítani a sajátos nevelési igényű és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek azt a befogadó környezetet, ahol figyelembe vesszük a gyermekek egyéni különbségeit, és ezeket értékkeént kezeljük. Egyénhez igazodó differenciált fejlesztési eljárásokat biztosítunk, *amelyben önmagához képest fejlődik a gyermek*.
- A szociálisan hátrányos körülmények között élő gyermekek, és a *hazájukat elhagyni kényszerülő családok* helyzetének segítése, kompenzálása.

Nevelési alapelveink:

- A gyermek személyiségéből kiindulva, olyan kiegyensúlyozott, szeretetteljes, óvodai légkör megteremtése, amelyben a gyermeket tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés, bizalom és védelem övezi.
- Nyugodt, családias, érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtése, amelyben a gyermeki játék, szabad játék elsődlegességét hangsúlyozzuk.
- Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt.
- Az óvodapedagógus az óvodai nevelés kulcs szereplője, a gyermekek értékorientált közösségi életének irányítója, aki mindig látja, hogy melyek azok a tevékenységek,

amelyek útmutatás, serkentés mellett alakítják a csoportot, és az egyes gyermekek fejlődését.

Értékközvetítésünk célja:

- Az érzelmi alapok erősítése, pozitív attitűdök kialakítása.
- Azoknak a szokásrendszereknek kialakítása, erősítése, melyek megalapozzák a környezettudatos magatartást, környezetünk és az élőlények tiszteletét.
- A természet és társadalmi környezet értéként való szemlélete.
- Pozitív viselkedési formák fejlesztése.

Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek:

- Óvodánk tárgyi, környezeti és tevékenységrendszere lehetővé teszi a gyermekek egészséges életmódra nevelését és a környezettudatos magatartás megalapozását.
- Egyedinek tekintjük az egészségvédő, egészségfejlesztő nevelés funkcióját minden gyermekkel kapcsolatban.
- Egészségnevelésünk során hangsúlyozott a testi - lelki egészség és a szociális kapcsolatok harmóniája.
- Programunkban, a napi gyakorlatban játékos, komplex felfedező, cselekedtető tevékenykedtetés által valósul meg a természet- és a környezetvédelem fontosságának megismertetése.
- Pedagógiai munkánk során kiemelt az ökológiai szemléletmód alakítása, az élővilág és épített környezet felfedeztetése, megismertetése és annak megóvása, mely lehetővé teszi, hogy környezetükben jól tájékozódó, eligazodó, ahhoz kötődő, azt védő gyermekeket neveljünk.

9. Az óvodai nevelés feladatai

9.1. Egészséges életmód alakítása

Óvodai nevelésünk alapvető feladata a testi, lelki szükségletek kielégítése. Az óvodáskorú gyermek olyan szükségleteit elégítjük ki, melyek elősegítik növekedését, fejlődését, hozzájárulnak egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmód iránti igényének kialakulásához. A gyermekek egészségéért a család mellett, óvodánk is felelősséggel tartozik. Ahhoz, hogy eredményes egészségnevelő munkát tudjunk végezni, szükséges az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő munkatársak egészségvédelmi szemléletének fejlesztése. *Fontosnak tartjuk az életvezetési készségek fejlesztését, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.* Elősegítjük a gyermekek egészségének védelmét, óvását, megőrzését és a prevencióját, korrekcióját, testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátását a megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel és az óvodapedagógussal együttműködve -. Az ember legfőbb-mással nem pótolható-értéke az élete és az egészsége.

Az egészségnevelés a családok, bevonásával valósul meg óvodánkban. A gyermekek számára a szülők és a közvetlen környezet jelenti a modellt. Ennek alapvető feltétele a családokkal való hatékony együttműködés, a családok szemléletváltásának segítése az egészséges és a természetes életmód szokásainak kialakításának terén. Arra törekszünk, hogy a gyermekek vigyék haza az óvodánkban kialakított környezetbarát szokásokat. Minden tevékenység alapfeltételének tekintjük a jó hangulatot, oldott légkört, kellemes közérzetet. Az elvégzendő

feladatok, elsajátítandó ismeretek nehézségi fokát az egyéni képességekhez mérten növeljük. A rendszeresen, ugyanabban az időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, feltételei az egészséges testi, lelki és szellemi fejlődésnek.

Az egészséges életmódra nevelés területei közé soroljuk a gondozást, a testi képességek fejlesztését, a gyermek egészségének védelmét, testi szükségleteinek, mozgásának kielégítését, mozgásfejlesztést, az egészséges életmód-testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, betegség megelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítását, a környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások kialakítását, a környezettudatos magatartás megalapozását. A sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek esetében kezdeményezzük az egészségügyi szűrővizsgálatok elvégzését, valamint szükség esetén a megfelelő szakember bevonását.

Gondozás

A testi, lelki egészség egyik alapvető feltételének tekintjük a gyermek testi komfortérzetének kielégítését. Az önkiszolgáló feladatok elvégzése, a tevékenységek többszöri gyakorlását teszik lehetővé. Alakul a gyermekek énképe és egyre önállóbbakká válnak. Szülőket és a nevelő munkát segítők bevonva tanítjuk, gyakoroltatjuk a napi élethez szükséges szokásokat, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhatnak. Természetes módon fejlődik és fejleszthető a gyermek a testápolás, tisztálkodás, öltözés, étkezés, önkiszolgálás közben. Minden tevékenységüket szóbeli megerősítésünk kíséri, ezért a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő időt, nyugodt, türelmes légkört biztosítunk. Így lehetőségünk nyílik a gondozási teendők kultúrtartalmának közvetítésére is. (pl.: váljék igényükké az egészségügyi szokások betartása, a tiszta, esztétikus, rendezett megjelenés és környezet, kulturált étkezés, stb.) Az önálló testápolás, öltözködés, étkezés szervezettségét az óvodába lépés első pillanatától igyekszünk biztosítani, mely szokás és normarendszer kiteljesedik az iskolai életmód megkezdésére.

Testi nevelés

Magában foglalja a gyermek testi szükségleteinek (egészséges táplálkozás, levegőzés, testápolás tisztálkodás, pihenés), természetes mozgási igényének kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, edzését. Óvodánkban a fejlődéshez szükséges környezet biztosított: udvar, megfelelő játéktér, játékeszközök. Óvodánk legfontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar, amit úgy alakítottunk ki, hogy minden korcsoportnak megfelelő legyen, a gyermekek kisebb- nagyobb társaikkal együtt játszhassanak. Az udvar esztétikai szépségét fokozza, a környezettudatos magatartás megalapozását segíti a sok szép virág, cserje.

Mindennapos mozgás

Jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelésben a gyermekek számára legtermészetesebb szabad és célirányos tevékenységforma. A sokféle *mindennapos* mozgáslehetőség, amelyet biztosítani tudunk, kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését. Hozzájárul a légző és keringési rendszerteljesítő képességének, a csont- és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. Az életkornak megfelelő terheléssel, az aktivitási szintek változtatásával a testi képességek fejlődését segítjük. A különféle mozgásformákat sokszor gyakoroltatjuk. A mozgásokhoz kapcsolódó szabályokat megtanítjuk és betartatjuk, hogy a szereket, eszközöket biztonságosan használják, jobban tudjanak eligazodni a térben és nem utolsó sorban a balesetek megelőzése érdekében. A mozgás minden gyermek számára öröm.

A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok, melyeket a gyerekekkel végeztünk, elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását. A *mindennapos* mozgás lehetőségét biztosítjuk gyermekeinek számára a szabadban. A nagymozgások fejlesztését, a mozgás feletti kontroll erősítését fejlesztő pedagógus segítségével végezzük, gyakoroljuk. Mozgásprogramunk az aktív nagymozgásoktól a finommotoros manipulációkig magában foglalja, és az egész személyiség fejlesztésre irányul szervesen illeszkedve a gyermeki tevékenységekbe, és biztosítja az egyéni eltérésekre épülő differenciált fejlesztést, a sporttevékenységekhez szoktatást.

Óvodába lépésük kezdetén megbeszéljük a szülőkkel, hogy a gyermekek öltözeke célszerű, önállóságukkal és az óvodai élettel összhangban legyen.

A rendszeres, örömmel végzett *mindennapi* mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk rá, mintát adva a szülők számára is.

Évenként a családokkal közösen szervezünk kirándulásokat, sportversenyeket.

Levegőzés

A levegőztetés, az élettani hatásán túl elősegíti többek között a hangképző szervek fejlődését, a helyes légzés kialakulását. Arra törekszünk, hogy a mindennapok során, lehetőség szerint minél több időt töltsünk a szabad levegőn. Különböző tevékenységeket kezdeményezünk a szabadban: játék, mozgás.

Pihenés

Biztosítjuk a pihenéshez szükséges nyugodt légkört, az altatás hangulatához alkalmazkodva mesélünk, altatódalt énekelünk, vagy halk zenét hallgatunk. Az egyéni alvási igény és szokások figyelembevételével a szükséges személyi, tárgyi feltételek megteremtésével a gyermekek számára alternatív pihenési lehetőséget biztosítunk.

Tisztálkodás

Biztosítjuk a gyermekek tisztasági igényének kialakítását, különös gonddal védjük érzékszerveiket. A fokozatosságot juttatjuk érvényre a fogmosás, bőrápolás, hajápolás, orr tisztán tartása és a WC használat terén. A családok gondozási szokásaival igyekszünk összhangban lenni és azokat befolyásolni.

Öltözködés

A réteges öltöztetésre és a kényelmes, mozgásos tevékenységekhez is használható cipő használatára ösztönözzük a szülőket. Fontosnak tartjuk az öltözködésnél a sorrendiséget és az időjáráshoz való alkalmazkodást.

Étkezés

A kulturált étkezéshez biztosítjuk az esztétikus eszközöket, az átgondolt szokás - normarendszert, és a felnőttek modell értékű jelenlétét. Az étkezések önkiszolgáló tevékenysége az önállóságot fejleszti. 6-7 éves korban az ebédnél a közösségért végzett napos munka örömeinek átélését tesszük lehetővé. Az étlap ismertetésével igyekszünk a családok egészséges táplálkozásának kialakítására. A tápanyagszükséglet pótlását a szülők által hozott zöldségfélékkel és gyümölcsökkel naponta pótoljuk, valamint ösztönözzük a családokat a tejtermékek fogyasztására. A gyerekeket ösztönözzük, de nem kényszerítjük az ismeretlen ételek elfogadására.

Az egészséges étkezési szokások fejlesztését segíti elő az „Egészség hét”, ahol lehetőség adódik, hogy a gyermekek szüleikkel közösen egyszerűbb ételeket elkészíthessenek. Törekszünk a magas cukortartalmú ételek, italok, a magas só- és telítetlen zsír- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére.

Lelki egészség fejlesztése

Célunk a pszichés fejlődés elősegítése, a gyermekek támogatása, a személyiség fejlesztése. Feladatunknak tekintjük a társas beilleszkedés (integráció) megvalósítását, valamint a normatartás (adaptáció) elsajátítását, a tevékenységek gyakorlását.

Egészségvédelem

A gyermekek egészségének megóvását a gondozási, a testi nevelés, és a mozgásfejlesztési feladatok megvalósításával segítjük elő. Az anamnézis lapon nyomon követhető számunkra a gyermekek különös betegsége, mely segíti az egyéni bánásmód tervezését. A speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátását a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve végezzük.

Feladatunk:

- A gyermekek gondozása, testi szükségleteiknek, mozgásigényeiknek kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek testi képességei fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, tisztálkodás, étkezés, fogmosás, pihenés az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Segítségnyújtás a szülők számára a gyermekek egészséges szokásrendszerének, optimális magatartásának kialakításához.

Fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére:

- A gyermek a személyi higiéniai szokásoknak megfelelően képes önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodni: fogat mos, fésülködik, megfelelően használja a WC-t, szokásává válik a zsebkendő használata, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Tisztálkodási eszközökre vigyáz, helyére teszi őket.
- Szokásává válik a kulturált étkezési magatartás, csukott szájjal eszik, figyel környezeté tisztaságára, biztonságosan használja a kanalat, villát, kést.
- Önállóan dönti el, hogy mennyi ételt fogyaszt, mennyit iszik, önállóan önt a kancsóból, szól ha éhes, vagy szomjas.
- Esztétikusan terít meg, étkezés közben halkán beszél.
- Teljesen önállóan és helyes sorrendben öltözik, ruháját ki-be tudja gombolni, cipőjét befűzi, beköti.
- Ügyel saját külsejére, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- Zavarja a piszkos ruha, jelzi, ha melege van, vagy fázik.
- Kérésre a játékait elrakja, aktívan segít a teremrendezésben, a környezetében igyekszik mindenütt rendet tartani.
- Megfelelő mozgáskultúrával, és edzettségi szinttel rendelkezik az életkortól, és fejlettségi szintnek megfelelően.
- Mozgása összerendezett, szívesen vesz részt az edzettséget segítő mozgásos feladatokban.
- A környezetében lévő baleseti forrásokat felismeri, és képes ezek elkerülésére.

- Közösségben jól érzi magát, lelkileg kiegyensúlyozott.
- Óvodánk teljes körű egészségfejlesztő programját az 1. számú függelék tartalmazza.

9.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása

Valljuk, hogy a környezettudatos nevelés elengedhetetlen része a tudatosság, a szervezett tervszerűség, melyet a helyes viselkedés szabályainak elsajátításával kezdünk, figyelve az állandó értékrend beépülésére.

Célunk:

Hogy a környezettudatos nevelés elengedhetetlen része a tudatosság legyen, melyet a helyes viselkedés szabályainak elsajátításával kezdünk, figyelve az állandó értékrend beépülésére. A helyes értékrend kialakulásában nagy szerepet kap az utánzás, fontos a modell szerep. Óvodába lépéskor arra törekszünk, hogy a kisgyermeket kedvező érzelmi hatások ériék. Ennek feltétele, hogy érzelmileg biztonságos, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettel léghőrt alakítsunk ki. Segítjük a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását. A gyerekeket arra neveljük, hogy elfogadják, megértsek, hogy az emberek különböznek egymástól.

Feladatunk:

- A gyermek természeti és társadalmi környezetével való kapcsolatának alakítása, a természet és az ember által létrehozott környezet megismerésére, az emberi munka, alkotások megbecsülésére, hagyományok ápolására nevelés.
- A környezettudatos magatartás megalapozása az érzelmi viszonyulások, a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások gondolkodás, értékrend, döntési képességek fejlesztésével.
- A környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások megerősítése, az értékek belsővé válásának elősegítése érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerben.
- A gyermekek megismerjék, gyakorolják a társas együttélés, önkifejező önérvényesítés alapvető szabályait.
- Gyakoroltatjuk az együttérzést, egymásra figyelést, segítségnyújtást.
- A becsületességre, igazságmondásra, felelősségvállalásra, őszinteségre, a jó-rossz felismerésére, a gyengébb védelmére, segítségére nevelünk.
- Modellértékű, befogadó attitűd, a különbözőség elfogadásának, megértésének természetessé tétele a gyermekek számára.
- A különbözőség tisztelete, elfogadása, sajátosságainak megismerése, kezelése egymáshoz való alkalmazkodással, egyénhez igazított fejlesztéssel.
- Reális, az egyes gyerekekhez igazodó teljesítményértékeléssel alapozzuk meg és erősítjük gyermekeink önbecsülését és önbizalmát.
- Modell értékű kommunikáció közvetítése.
- Az erkölcsi tulajdonságok, szociális készségek és képességek, attitűdök, azaz kompetenciák (pl. együttműködés, önfegyelem, közös értékek stb.) fejlődéséhez, a szokások gyakorlásához szükséges tevékenységi és értékelési rendszer, interakciós kultúra biztosítása az értékrend megalapozása érdekében.
- A családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeinek elfogadása.
- Nemi identitás fejlődésének elősegítése.
- Szülőföldhöz, a hazához való kötődés alapjaként megismertetjük a gyerekeket a szűkebb és tágabb környezetükkel, mely fejleszti nemzeti identitástudatukat, a családhoz való

kötődést, illetve a kulturális értékek megbecsülését. Tudjanak rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megjelenő jóra, szépre.

- SNI, HH, HHH gyermekek egyénre szabott speciális fejlesztése, szükség esetén megfelelő szakemberek együttműködő közreműködésével.
- Az iskolai életmódra felkészítés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

A családok életét meghatározó, emberi viszonyokat szabályozó erkölcsi elvek, normák összességét az óvodás gyermekek készen veszik át. Az óvodapedagógus, és az óvoda más dolgozóinak attitűdjei mintát jelentenek a gyermekeink számára, amelyeket átvesznek és utánoznak. Ha gyermekeink azt tapasztalják, hogy a környezetükben élő felnőtt (óvodapedagógus az óvoda más dolgozója) érzékeny a tiszteletre, az udvariasságra, a másokra való érintkezés módjára, kommunikációra akkor ezeket a magatartásformákat tudattalanul is átveszik.

Szokás – normarendszer

Az ésszerű kereteket adó szokás – normarendszer biztonságérzetet, nyugalmat jelent a gyermekek számára, mely kialakításában fontos az egyező nevelői hatás megteremtése, a két óvodapedagógus és dajka közötti összhang. Meghatározására minden év elején kerül sor. Alapjául tekintjük:

- a csoport differenciált fejlettségi szintjét,
- feladatokat, tevékenységek rendszerét,
- napirend követését.

Befogadás

A befogadás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Ezért a szülőkkel közösen teremthetjük meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván az óvodáskorú gyerekek befogadása. Minden érintett személy lelki egyensúlya veszélyben lehet, ezért nagyon fontos, hogy a partnerek nyílt őszinte kommunikációt alakítsunk ki a szülőkkel. Információt adunk a szülőnek, hogy mi kell ahhoz, hogy gyermeke óvoda éretté váljon, hogy milyen feladatai lehetnek ebben a szülőknél, és milyen módszerekkel (pl.: anyás befogadás, az óvodai tartózkodás idejének fokozatos növelése) tudja segíteni ezt a folyamatot az óvoda. Az anyás befogadás ideje alatt az anya is bent van a gyermekekkel bizonyos ideig a csoportban, fokozatosan növeljük a gyermek óvodai tartózkodásának idejét. Eközben az anya, nevelési mintát is kap, amellyel segíthet gyermeke fejlődését. Egy ilyen következetességet, fokozatosságot, kiegyensúlyozott biztonságot nyújtó légkörben a gyermek már nem kívánja az állandó jelenlétét. A befogadás során viselkedési rendszert szoknak meg a gyerekek, ami segíti a társas beilleszkedést. Ezen időszak alatt a tevékenységeket is már a tervezettnél megfelelően végzik, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltatunk természetesen figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait. A családi légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. A közös élmények az óvodáskor végéig biztosítják a gyermekek együttműködését, amelyben formálódik, fejlődik, egymáshoz való viszonyuk. A gyermeki személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermekeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szereteteli légkör vegye körül.

Célunk:

A gyermek- gyermek, a felnőtt- gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességének formálása, erősítése.

Feladataink:

- Már az óvodába lépéskor biztosítsuk, hogy kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket.
- Segítsük a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, az én tudat alakulását, engedjünk teret önkifejező törekvéseinek.
- Pozitív kapcsolatok kialakítását támogassuk, segítsük.
- A feltétel nélküli szeretetet biztosítsuk, támogassuk a különbözőség elfogadását, tiszteletét.
- Alakítsunk ki bizalmas kapcsolatot a szülőkkel az együttnevelés sikere érdekében.
- Ismerjük meg az egyén jellemzőit az anamnézis segítségével, az egyéni bánásmód érvényesítésének feltételeként.
- Segítsük a gyerekeket abban, hogy elfogadják az eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.
- Biztosítsunk minél nagyobb szabadságot a játékhoz, és a szabad játékhoz
- A gyerekek nevelésekor vegyük figyelembe a kisebb előrelépéseket is, és fogadjuk örömmel.

Óvodapedagógusi munkánkat az odafigyelés, meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzéseinek meghallgatása, megértése jellemezze, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen. A kapcsolatok kialakításában legyünk nyitottak és kezdeményezők. Elsősorban érzelmileg közelítsünk a gyerekekhez, és igyekezzünk megismerni érzelmeiket.

Fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére:

- A gyermeknek igényévé válik a helyes viselkedés, cselekvés normáinak és szabályainak betartása, ezért képesek önálló helyzetmegoldásra, a konfliktusos helyzet kivédésére felnőtt segítségével nélkül.
- Udvariassághoz, az illemhez tartozó szokások betartására, alkalmazására képes.
- Megfelelő feladattudattal, akaratú tulajdonságokkal rendelkezik.
- Ragaszkodik az óvodájához, felnőttekhez, óvodatársaihoz, ezt érzelmekben, szavakban is ki tudja nyilvánítani. Kialakul bennük a közösség iránti igény, viselkedésüket az egymásra figyelés, együttérzés, egymás elfogadása, önállóság, önfegyelm, udvariasság, feladat – szabálytudat, kitartás jellemzi.
- Igénylik a közös tevékenységekben való részvételt.
- Közös tevékenységekkel, élményekkel kialakul a gyermekek szociális érzékenysége, együtt érez társaival, és képes baráti kapcsolatokra.
- Megfelelő önbizalommal, önállósággal, önkifejező, önértékelő képességgel rendelkezik.
- Együtt érez a közösség tagjaival, felnőtt kérése nélkül is segít társának.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadja.
- Érdeklődik társai, barátai iránt.
- Rövid ideig képes nyugodtan ülni, a tevékenységeket türelmesen a megbeszéltek alapján befejezni, figyelmesen meghallgatni a felnőtteket, és a társaikat.
- Erkölcsi érzelme felett megtanulja az érzelmek kezelését, erkölcsi értékrendszere megalapozódik.
- Érti és alkalmazza az egyszerű metakommunikatív jelzéseket.
- A környezet cselekvő – tevékeny megismerése során kialakul a gyermekben a környezettudatos magatartás, a környezetvédelem.
- Az óvodáskor végére szociálisan érett az iskolai életre.

9.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, és nevelés megvalósítása

A gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára építünk, és ez által biztosítjuk számukra a változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetükről.

Fontos számunkra gyermekeink értelmi képességeinek, alkotóképességeinek aktív cselekedtetéssel történő alapozása, fejlesztése. A tapasztalatszerzés spontán és tervezetten mindig a valódi környezetben történik, séták, kirándulások, látogatások alkalmával.

Célunk:

Eljuttassuk gyerekeinket a tapasztalaton alapuló gondolkodástól a fogalomalkotásig.

Feladatunk:

- Lehetőséget kínálunk olyan –spontán és tervezett- szituációk átélésére, melyekben megismerhetik a felfedezés örömet.
- Olyan tapasztalatokat nyújtunk, amelyekben megismerhetik saját teljesítő képességüket.
- Különböző játékos tevékenységeken keresztül segítjük önállóságuk, feladattudatuk, feladattartásuk fejlődését.
- A gyerekek megismerési vágyára, kíváncsiságára, érdeklődésére, ösztönző környezet kialakítására építve fejlesztjük értelmi képességeiket (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, rácsodálkozás), alkotóképességeiket.
- Intervenciós stratégiánk része, az egyéni bánásmód és a differenciált fejlesztés alkalmazása, együttműködés a logopédussal, a fejlesztőpedagógussal, a gyógypedagógussal, a családdal, a gyermeki személyiség fejlődésének nyomon követése.
- A gyermekek megismerjék, gyakorolják a társas együttélés, önérvényesítés alapvető szabályait.
- Gyakoroltatjuk az együttérzést, egymásra figyelmet, segítségnyújtást.
- A becsületességre, igazságmondásra, felelősségvállalásra, őszinteségre, a különbözőség elfogadására, jó-rossz felismerésére, a gyengébb védelmére, segítségére nevelünk.

Hangsúlyt fektetünk személyes példamutatásunkon keresztül a becsületességre, igazmondásra, őszinteségre, igazságosságra, felelősségvállalásra, jó-rossz felismerésére, a gyengébb védelmére, segítésére, a különbözőség elfogadására.

A családok életét meghatározó, emberi viszonyokat szabályozó erkölcsi elvek, normák összességét az óvoda gyermekek készen veszik át. A számukra modellként tekintett szülő magatartásformáját, értékeit beépítik személyiségükbe. A gyerekeken keresztül a szülőknek is közvetítünk értékeket.

9.3.1. Az anyanyelvi fejlesztés, nevelés

Az anyanyelv, a beszéd a legfontosabb eszköze az önkifejezésnek, a társas kapcsolatok kiépítésének, az emberek közötti kommunikációnak, a gondolkodásnak, az alap kultúr technikák elsajátításának és a személyiség fejlesztésének.

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermekek önbizalmának, önkifejezésének kifejlődését, társas kapcsolatainak kialakítását.

Ezért fordítunk különös figyelmet a beszéd, az anyanyelv, a kommunikáció fejlesztésére.

Célunk:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység egészében.
- A gyermekek beszédképességének gondozása, fejlesztése.
- Oldott, kiegyensúlyozott, derűs légkör megteremtése, melyben a gyermek közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédképessége fejlődik és fejleszthető.
- Óvodáskor végére: a gyermek érthetően, folyamatosan kommunikáljon, beszéljen.
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használjon; különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkosson; tisztán ejtse a magán- és mássalhangzókat; végig tudja hallgatni és megértse mások beszédét.

Feladatunk:

- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönző környezettel.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- Szókincs (reláció és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőképesség kialakítása.
- Nyelvi készségek (társalgási, vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd) fejlesztése.
- Kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- Együttműködés a logopédussal, fejlesztőpedagógussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása.
- A nemzeti kisebbséghez tartozó, valamint *a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek* differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.

Az anyanyelvi nevelés megvalósítása gyakorlatunkban:

- Felmérjük, megismerjük a családok anyanyelvi kultúráltságát, szociokulturális hátterét, életvezetési szokásaikat.
- Az anyanyelvi nevelés fejlesztési feladatait a gyermek egyéni képességeinek figyelembe vételével határozzuk meg.
- Veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermekek figyelembe vétele.
- Személyes példával hatunk a gyermekekre, a szülők, a munkatársaink beszédkultúrájára.
- Közös élmények biztosítása.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott derűs, szeretetteljes légkör biztosítása.
- Hangsúlyt fektetünk a szabad önkifejezésre.
- Természetes körülmények között fejlesztjük a beszédet, a kommunikációs készséget.
- Anyanyelvi játékok beépítése a mindennapi életbe, építve a gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára.
- Közös könyvnézegetés, beszélgetések, verselés, mesélés, mondókázás, éneklés, hallásdifferenciálási gyakorlatok.
- Szükség esetén logopédus, vagy más szakember segítségét vesszük igénybe.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermek gondolatait, érzelmeit érthetően, összefüggően tudja kifejezni, beszéde folyamatos, és logikus.
- Életkorának megfelelő tempóban, és hangsúllyal fejezi ki magát, szókincse korának megfelelő, a tapasztalatszerzés során kibővült.
- Különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot, tisztán, nyelvtanilag helyesen beszél, minden szófajt használ.
- Tisztán ejti a magán és mássalhangzókat.
- Fogalomalkotása pontos, érti az elvont fogalmakat.
- Kialakul a beszédfigyelme, eljut a nyelvi gondolkodás fokára.
- Nyugodtan, figyelmesen meghallgatja és megérti mások mondanivalóját.
- Felismeri és megfogalmazza az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, figyelemösszpontosításra képessé válik.
- Óvodáskor végére beszédértése, és beszédhang hallása kellően fejlett az írás, olvasás megtanulásához.

10. Szociális hátrányok enyhítése

10.1. Gyermekvédelem

Gyermekintézmény lévén természetes, hogy programunkban kiemelt feladatként jelenik meg az egyéni sorsokkal való törődés, a családgondozás, és a prevencióra való törekvés, amely során szeretnénk megelőzni a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzet kialakulását, valamint segítséget nyújtani a meglévő hátrány leküzdéséhez. A gyermekek védelme az intézmény minden dolgozójának kötelessége, ezért elvárjuk az óvoda minden dolgozójától, hogy jellemezze őket a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő attitűd, szeretetteljesség.

Célunk:

- A gyermek jogainak tiszteletben tartása, és a gyermek mindenek felett álló érdekének érvényesítése.
- A hátrányok csökkentése, a leszakadás megelőzése, felzárkóztatás, tehetséges gyermek kibontakoztatása.
- Esélyegyenlőség biztosítása a szociális, kulturális, multikulturális környezetből érkező gyermekek számára.
- Másság elfogadása, elfogadtatása a gyermekek, a szülők, és a dolgozók körében.
- Hatékony együttműködés a gyermekvédelmi társszervekkel.
- Kölcsönös bizalomra épülő együttműködés kialakítása a szülőkkel.

Feladatunk:

- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett a befogadó, egészséges óvodai környezet megteremtésével az előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.
- Vegyük észre nevelő-fejlesztő munkánk során a gyermekek egyéni képességeit, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítjük tehetségük kibontakoztatásában, a hátrányos helyzetből való felzárkóztatásban és az esélyegyenlőségben.
- Biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

- Látszólag jól működő család esetében is vegyük észre, ha veszélyeztető hatás éri a gyermek egészséges személyiségfejlődését, és fennáll a veszélyeztetettség.
- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és folyamatos itt tartózkodását.
- A HH, HHH-s gyermekeknél az óvoda- iskola átmenet támogatása, segítése – fejlesztőfoglalkozások, iskolaválasztás.

Megelőzés feladatai:

- Gyermeki és szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodánkban.
- A gyermekek sajátos nevelési igényének, hátrányának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- A gyermekek helyzetének lehetőség szerinti javítása.
- Felzárkóztatás, esélyegyenlőség biztosítása.
- Segítő szakemberek bevonása a problémák típusának megfelelően.
- Szülők segítése, támogatása tanácsadással, életvezetési tanácsokkal, ingyenes programok ajánlásával, információ átadással, a szülői szerep eredményesebb betöltése érdekében.

Feltárás feladatai:

- A gyermekek és a családok megismerése, komplex állapotfelmérés, a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség tüneteinek, jellemzőinek felismerése, okok felkutatása.
- Csoportnaplóban a problémák feljegyzése, dokumentálása, jelzés a gyermekvédelmi társszervek felé.

Megszüntetés feladatai:

- Szemléletformáló, egészségvédő, mentálhigiénés programok szervezése a gyermekek nevelésének segítése céljából.
- Törvényi előírások figyelembe vételével, egyéni fejlesztéssel, és azok dokumentálásával esélyegyenlőség biztosítása HH, HHH-s gyermekek számára.
- Kapcsolattartás formáival: fogadóórák, nyílt napok, munkadélutánok, óvodai és óvodán kívüli programok szervezése.

Az óvoda gyermekvédelmi koordinátora és az óvoda igazgatója készíti el az éves gyermekvédelmi tervet.

10. 2. Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítése

A szociálisan hátrányos helyzet kialakulását az alábbi károsan ható tényezők okozhatják:

- szociokulturális környezet,
- a család mikrokörnyezete,
- a szülők alacsony iskolázottsága,
- munkanélküliség,
- az alacsony egy főre jutó jövedelem,
- a gyermek környezetében élők helytelen erkölcsi magatartása,
- helytelen nevelési módszerek.

Célunk:

- A szociális hátránnyal küzdő gyermekek feltérképezése, problémáik megismerése, megoldási javaslatok nyújtása.

Feladatunk:

- A családi körülmények és a szociális helyzet megismerése.
- Biztonságot adó, szeretetteljes környezet megteremtése, melyben a gyermek nyíltan mer beszélni problémáiról.
- Olyan pedagógusi attitűd, mely azt közvetíti a gyermeknek, hogy minden tőlünk telhetőt megteszünk értük.
- Szociális juttatások lehetőségéről tájékoztatás nyújtása.
- Bizalomra épülő kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a gyermekek szociális érzékenyítése.
- A családok folyamatos figyelemmel kísérése, a változások dokumentálása.
- Szükség esetén kapcsolatfelvétel kezdeményezése a segítő társszervezetekkel és hatóságokkal.

Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek inkluzív nevelése:

Célunk:

- A szociális hátrányt szenvedők társadalmi integrációja, szociális hátrányaik kompenzálása.
- Gyermek- és családközpontú szemlélet kialakítása.
- Egyéni képességek figyelembe vételével a gyermek differenciált fejlesztése, felzárkóztatása az esetleges problémák kompenzálása.
- Az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.

Feladatunk:

- Integrációt elősegítő csoportalakítás, lehetőségünk szerint a HH, HHH-s gyermekek egyenlő elosztása csoport szinten.
- Differenciált készség és képességfejlesztés egyénre tervezetten.
- A szülőkkel és az óvodán kívüli segítő szervezetekkel hatékony együttműködés kialakítása.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása.
- Óvoda, iskola átmenet támogatása – iskolaválasztás segítése.
- Szociális ellátórendszerrel aktív együttműködés.

Az óvoda gyermekvédelmi koordinátora és az óvoda igazgatója készíti el az éves gyermekvédelmi tervet.

Inkluzív pedagógia számunkra azt jelenti, hogy a többségtől bármilyen eltérő gyermekeket elfogadjuk, és a többi gyermekekkel együtt neveljük, befogadjuk. Pedagógiai törekvéseink célja ezért, hogy hozzásegítsük őket korunk és társadalmunk kultúrájában való tájékozódáshoz és ezen keresztül a társadalmi beilleszkedéshez. Nevelésünk, fejlesztésünk során figyelembe vesszük egyéni igényeiket, eltérő fejlődésű ütemeiket.

Az integráció számunkra az együttnevelést jelenti, ezáltal biztosítjuk az esélyegyenlőséget mindenki számára, tekintet nélkül egyesek akadályozottságára, s az esetleg tapasztalható nagyon eltérő képességeikre a kiemelkedően tehetségestől a gyenge adottságúig.

Az együttnevelés során biztosítjuk:

- Az ép gyermekek, szülők részéről az előítélet mentességét.
- Toleráló magatartást.

- Segítőkészséget.
- Alkalmazkodó készséget.
- Különbözőség elfogadását, együttérzést.
- Elfogadjuk az egyediséget.
- Fontosnak tarjuk a gyerekek erkölcsi és közösségi nevelését.
- A gyermek egyéni fejlesztése a megfelelő fejlesztési területen valósuljon meg.
- Nevelésük, fejlesztésük a terhelhetőség figyelembe vételével történjen.
- A gyermek óvodai környezete törekedjen a harmonikus személyiség fejlesztésre, a „másság” elfogadására, segítse elő a befogadó csoportlétkör kialakulását.

Célunk:

A későbbi társadalmi integrálódás, a természetes elfogadó attitűd kialakítása, valamint, hogy megtanuljuk a segítségnyújtás és az elvárások helyes arányát. Ezáltal a társas kapcsolatok során a gyermekekben kialakul a különbözőség természetesnek tekintése, valamint a másik pozitív tulajdonságainak értékelése. Harmonikus, nyugodt óvodai környezetben biztosítjuk a gyermekek integrált nevelését, ezáltal természetessé válik a gyerekek közötti különbözőség elfogadása.

Alapelveink:

- Minden gyermek tisztelete, szeretete, megbecsülése, különbözőségének értéként kezelése, fejlesztetősége.

Feladatunk:

- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása, az egyéni foglalkoztatás megvalósításához.
- Az óvoda pedagógusok, és a pedagógiai munkát segítők, valamint a szülők megfelelő tájékoztatása a különbözőségről, a befogadásról, és együttműködés a családokkal.
- Megteremteni azokat a feltételeket, hogy minden gyermek a maga ütemében, a maga képességei szerint a lehető leginkább tudjon kibontakozni, fejlődni (a gyermek megismerése, képességeik felmérése, egyénre szabott cél és feladat meghatározása).
- Figyelemmel kísérjük a családok életében bekövetkező, a gyerek(ek) életére hatást gyakorló változásokat.
- A partneri kapcsolat kiépítésében és fenntartásában őszintén fordulunk a családok felé.

Adódnak a nevelésnek olyan speciális helyzetei, amelyeknek kezelése az óvoda más dolgozóira hárul. Munkájukat ezekben a helyzetekben is át kell hatnia a felelősségnek. Csak lelkiileg egészséges felnőtt tud felelősséget vállalni a sérülékeny, fejlődő személyiségű óvodás kisgyermekért. Emocionális érzékenységet akkor tudja megfelelő módon, eredményesen működtetni, ha felismeri, hogy a segítség középpontjában a gyermek érzelmeinek felismerése, megértése, elfogadása, a személyiségbe való integráció áll. A jóindulatú attitűd elengedhetetlen. Mindezek arra hívják fel a figyelmet, hogy az óvodapedagógusok folyamatos továbbképzése mellett a dajkák folyamatos helyi továbbképzése elengedhetetlen ahhoz, hogy a közvetlen, aktív pedagógiai környezet résztvevői lehessenek.

Differenciálás feltételei óvodánkban:

- A célok individualizálása, minden gyermek számára más célt jelölünk meg:
- A tanulási folyamatot az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez igazítjuk.
- A gyermek érzelmi-belső motivációjára építünk.
- A gyermek spontán tevékenységéhez kapcsolódik.

- A gyerekek megismerése a játékban, erre alapozott egyénre szabottan tervezünk, fejlesztési tervet készítünk, melyet írásban rögzítünk.
- Egyéni adottságokhoz alkalmazkodó bánásmód.
- Folyamatos, rugalmas napirendet biztosítunk, mely által fejlődik önállóságukra való törekvés.
- Valljuk, hogy a pedagógus elfogadó, türelmes, nyugodt, érzelmi támaszt biztosító habitusa elengedhetetlen.

A differenciálás az óvoda egész napos életrendjének minden mozzanatához kapcsolódik, elősegíti és biztosítja a gyermek jó közérzetét.

11. Inkluzív pedagógia-integráció, differenciálás

11.1. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelése

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatát e területen.

Intézményünkben az alapító okirat szerint a mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén, halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek nevelését látjuk el.

Óvodánk a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során.

Az óvodába történő felvételhez szükséges a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleménye.

A sajátos nevelési igényű gyermek egyedi, speciális megsegítést igényel. Figyelembe kell vennünk kommunikációjának formáját, szintjét, a gyermek érzelmi állapotát, értelmi képességeit és fizikai adottságait.

Az integrált nevelés során az óvodapedagógusok a gyermek általános és komplex fejlesztését a többi gyermekkel együtt, differenciáltan végzik. A társas kapcsolatok során az ép gyermekekben kialakul a különbözőség természetesnek tekintése, előítélet mentesség, természetes lesz számunkra az elfogadó attitűd.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni, vagy csoportos fejlesztést első sorban a gyógypedagógusunk végzi az óvodapedagógusok együttműködésével, amely kiegészülhet a társszakmák terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv alapján valósul meg a gyermek szocializációjának elősegítése.

Az óvodai nevelőmunkánk során kiemelt figyelmet fordítunk, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segítse,
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellegével, súlyosságának mértékével határozzuk meg,
- terhelhetőségét, biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

Célunk:

- Megteremteni az esélyegyenlőség alapjait, hogy a sajátos nevelésű igényű gyermekek felkészültek legyenek az önálló életre az iskolai élet megkezdéséhez.
- Az érzelmi biztonságnyújtáson túl, olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi az egyéni teherbíró képességet, harmonikus személyiségfejlesztést.

Feladatunk:

- Ki kell alakítanunk a gyermekekben az egészséges énképet és önbizalmat.
- Növelnünk kell a kudarcűrő képességet.
- Önállóságra neveljük őket.
- A napi életritmusba beépítjük a speciális tevékenységeket, melyek a sérültek felzárkóztatását segítik elő.
- Kognitív képességek fejlesztése a speciális módszerek, terápiás eljárások, technikák szakszerű megválasztásával.
- Differenciált segítség nyújtása, képességfejlesztés, a hiányosan működő képességek kialakítása, fejlesztése, esetleg korrekciója valamennyi területen.
- Ezen gyerekek esetében csökkentjük a várakozás, kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat.

Fontosnak tartjuk az ép és sérült gyermekek szüleinek bevonását! Az integrált óvodai csoportok létszámába maximum 2-3 gyerek kerülhet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fokozottabban igénylik a tevékenységeket meghatározó állandó kereteket, szabályokat, a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Mindezek alapján a fejlesztésünk magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek, és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes sajátos nevelési igény típusok függvényében mindig más és más terület kap nagyobb hangsúlyt.

11.2 A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai

Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

„A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszerv rendszer veleszületett, vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés, és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe”

Kiemelt feladatunk:

- A gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és élettér biztosítása (akadálymentes környezet, sajátos technikai eszközök).
- A mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése, speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása.
- Az önállóságra nevelés elvének szem előtt tartása.
- Tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése.
- Életkornak megfelelő sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása.
- Kognitív funkciók, különböző észlelési területek: figyelem, emlékezet, téri tájékozódás stb. fejlesztése.
- A megtanult mozgás alkalmazására nevelés.

A fejlesztés, nevelés során az óvodai nevelés valamennyi területét figyelembe vesszük, a mozgásfejlesztést az óvodai tevékenységek körébe építjük be.

Látási fogyatékos (látássérült) gyermek

„A látássérült gyermek látásteljesítménye (vizusa) az épp látáshoz (vizus:1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0-0,33 (0-33 %-os látásteljesítmény) közötti. látássérült az a gyermek is, akinek látótere tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10^0 azaz teljes szélességében legfeljebb 20^0 .

A látássérült gyermekek a nevelés szempontjából lehetnek: vakok, alig látók, gyengén látók.” Nevelésünk során figyelembe vesszük a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre.

Kiemelt feladatunk:

- A látási kontroll hiányosságainak korrigálása.
- A közös játékba integrálás elősegítése.
- A közösséghez való alkalmazkodás, viselkedési formák megtanítása, és gyakorlása.
- A közösség előtti szereplésre ösztönzés.
- Az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetés, a rend szeretetére nevelés.
- Higiénias szokások megismertetése, szokássá alakítása, különösen a szem és a kéz tisztántartása.
- A környezet vizuális megismertetése.

Hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek

„A hallássérült gyermek siket, vagy nagyothalló, a beszéd megértésére nem, vagy csak részben képes hallás útján. Halláskárosodás miatt bizonyos esetekben teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd, a nyelvi kompetencia. Korlátozott a nyelvi alapfokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása.”

Kiemelt feladatunk:

- A nyelvi kommunikáció, hallás és beszédértés fejlesztése.
- Beszédértés, szókincs, szájról olvasási készség fejlesztése.
- A beszédérthetőség folyamatos fejlesztése.
- Szintaktikai elemek fejlesztése
- Kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat beépítésével.
- Amennyiben szükséges, alapfokú jelnyelv ismeret elsajátítása.
- Beszédértést segítő eszközrendszerek használata.

Enyhe- és középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, - képességzavart mutatnak.

Középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek igen eltérő egyéni adottságokkal bír, fejlesztés során egyénenként is eltérő nevelési igények és szükségletek jelentkeznek. A fejlesztés szokásos útjait, módszereit jelentősen befolyásolja, módosítja a kommunikáció és a beszéd fejlődésének sajátos útja, a megismerési funkciók késleltetettsége, a lassú tanulási tempó, a figyelem ingadozása, az alacsonyabb túlterhelhetőség.

Kiemelt feladatunk:

- Szociális és társadalmi integráció segítése, a szocializációs képességek célirányos fejlesztése, a személyiség harmonikus fejlődésének biztosítása.
- A képességek korrekciója, és fejlesztése egyéni és kiscsoportos formában.
- A spontán tanulás a társakkal történő együttműködés, a kommunikációs fejlődés elősegítése, élmények, kortárs kapcsolatok és minták megteremtésével.
- Téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a kommunikáció, a szociális alkalmazkodás fejlesztése.

Beszédfigyatékos gyermek

„Beszédfigyatékos gyermek esetén a receptív, vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű, vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszédfigyatékos gyermek szenzoros, motoros, vagy szenzomotoros problémája, illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedési zavarok miatt eltérően fejlődik.”

Kiemelt feladatunk:

- Aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása.
- Az értelmi fejlesztés, a mozgásos és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása.
- Az érzelmi élet fejlesztése.
- Egyéni és kiscsoportos fejlesztés speciális eszközök és módszerek alkalmazásával.
- A gyermek motiválása hibájának leküzdésére.
- Speciális terápiák alkalmazása szakemberek segítségével.

Autizmus spektrumzavarral küzdő gyermek

„Az autizmus spektrumzavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikáció és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát, és a társas viselkedés fejlődését.”

Az autizmus spektrumzavar minden értelmi szinten előfordul, jelen lehet átlagos, vagy átlag feletti intelligencia mellett, akár értelmi sérüléssel is együtt járva.

Kiemelt feladatunk:

- Szocializációs, kommunikációs készségek fejlesztése, hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása.
- Tárgyi, személyi állandóság biztosítása.
- Időbeli és térbeli tájékozódás segítése, kommunikációt segítő eszközrendszer kialakítása.
- Viselkedési szabályok, helyes viselkedési normák, énkép, önismeret, önkontroll, érzelmek kifejezésének tanítása.
- Egyéni differenciált motivációs és jutalmazási rendszer kialakítása.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem – vagy magatartás szabályozás zavarral) küzdő gyermek:

„A sajátos nevelési igényű gyermekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeret elsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – rész-képesség- zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.”

Kiemelt feladatunk:

- Csökkenteni a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, és a váratlan zajokat.
- Biztosítani a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.
- Kognitív és emocionális képességek fejlesztése, a személyiség komplex fejlesztése, az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve – egyéni bánásmód.
- Kóros viselkedés kialakulásának megelőzése: indulatkezelési technikák megtanítása.
- Szorongásoldó, feszültségcsökkentő tevékenységek szervezése.
- Szülők támogatása nevelési tanácsadással.
- A szakértői bizottsági véleményre alapozva a részképeség zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója, és kompenzálása.

Sajátos nevelési igényű gyermekek gyógypedagógiai ellátása

A gyógypedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus által problémásnak vélt gyermek megfigyelése a csoportban és annak eldöntése, hogy a megfigyelt gyermek gyógypedagógiai megsegítést igényel-e, vagy az óvodapedagógust kell felkészíteni a probléma kezelésére.
- Problémás gyermek megfigyelését követően – amennyiben szükséges – ajánlott időben elküldeni a megfelelő szakvéleményt adó helyre.
- A szülőket minden esetben előzetesen tájékoztatni kell a vizsgálat céljáról és fontosságáról.
- A szakvélemény alapján kell a gyermek fejlesztését végeznie.
- Biztosítani kell a szülők és az óvodapedagógusok felé, hogy egy-egy fejlesztőtevékenységet meglátogassanak.
- A szülőt tájékoztatni kell a fejlesztés menetéről, és a gyermek haladásáról.
- Írásos anyagot kell készíteni minden kiszűrt gyermekről: egyéni fejlődési lap vezetése, egyéni fejlesztési terv készítése és összegző vélemény készítése.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek inkluzív nevelése – integrációja:

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Ezen gyermek fejlesztőpedagógiai ellátásra jogosult intézményünkben, amely fejlesztőpedagógus közreműködésével valósul meg.

Kiemelt feladatunk:

- Részfunkciók fejlesztése az egyéni bánásmód alkalmazásával.
- Gyengébb teljesítmény okozta kudarckerülő tevékenységek biztosítása.
- A tevékenységeket meghatározó állandó szabályok, keretek biztosítása.
- Emocionális – szociális, kognitív, mozgás képességek fejlesztése.
- Indulatkezelési technikák megismertetése.
- Feszültségcsökkentő, szorongásoldó tevékenységek szervezése drámajátékok, önismereti játékok beépítésével.
- Tudatos pedagógiai munkával a gyermek iskolára való felkészítése.
- A családok támogatása, segítése nevelési, fejlesztési tanácsokkal.

Ahhoz, hogy a gyermek képességei, készségei kibontakoztatásához, magatartása fejlesztéséhez megfelelő segítséget kapjon, elengedhetetlen a fejlesztőpedagógus és az óvodapedagógusok szoros együttműködése.

12. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Intézményünkben a tehetséggondozás egyrészt a csoportokon belüli gazdagító tevékenységek, programok alkalmazásával, másrészt két területen- Népi játékok, néptánc, valamint Kézműves- tehetségsegítő műhely működtetésével - valósítjuk meg.

Célunk:

- tehetségígéretes gondozása,
- a tehetségígéretes gyermekek személyiségének komplex fejlesztése.

Feladatunk:

- A tehetségígéretes gyermekek feltérképezése, és a kiemelkedő képességek felismerése.
- Támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a tehetség-ígéretes kiemelkedő képességeik tovább fejlesztése biztosított.
- A gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területének erősítése.
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése.
- A többségen belül a differenciálás eszközrendszerével a tehetség fejlesztésének segítése olyan tevékenységek szervezésével, amelyekben a gyermek képességei tovább fejlődhetnek.
- A gyermek önmegvalósítási törekvéseinek megvalósítása, kíváncsiságának, cselekvési vágyának kielégítése.
- A szülők folyamatos tájékoztatása, megnyerése a közös célok hatékony elérése érdekében, valamint óvodán kívüli szabadidős lehetőségek ajánlása a tehetségnek megfelelően.

12.1. Fejlesztőpedagógiai foglalkozásaink célja, feladatai:

Célja:

A tanulási nehézséggel, veszélyeztetettség megállapításával, a kognitív, és mentális képességek fejlesztésével, a speciális módszerek, és körülmények biztosításával, képessé tenni a gyereket az iskolai alkalmasságra, illetve a szociokulturális hátrányok kompenzálásával hozzájárulni harmonikus személyiségük alakulásához, testi-lelki egészségük megőrzéséhez.

Az óvodai fejlesztőpedagógus kompetenciái és tevékenysége:

- Diagnosztikus feltárás.
- Normál intelligencia övezetbe tartozó gyerekek fejlesztése, egyéni és mikrocsoportos formában, tanulási, - és részképesség teljesítmény zavar esetén.
- Fejlesztési térkép elkészítése.
- Egyéni fejlesztési terv készítése.
- Fejlesztési tervek félévenkénti értékelése.
- Kontroll vizsgálatok.
- Fejlesztés és felzárkóztatás, mely preventív és korrekciós jellegű.
- A fejlesztést más szakemberekkel (óvodapedagógusok, logopédus, gyerekpszichológus, gyógypedagógus) együttműködve, összhangban végzi.

Feladatai:

- A mentális, és kognitív képességek célzott fejlesztése.
- Szülők tájékoztatása, informálása szűrővizsgálatokról, kontroll vizsgálatokról, a fejlődés várható menetéről.
- Önbizalom, és énkép fejlesztése.
- Másodlagos magatartási, és viselkedési, beilleszkedési zavarok kialakulásának megelőzése
- Alkalmazkodó készség fejlesztése.
- Szociokulturális hátrányból adódó lemaradás felzárkóztatása.
- Képességek fejlesztése, felzárkóztatás a sikeres iskolakezdés megalapozása.
- Komplex fejlesztőfoglalkozások szervezése.
- Kompetencia képességet erősítő tevékenységi formák fejlesztése
 - mozgásfejlesztés
 - testséma és téri orientáció, síkbeli tájékozódás
 - vizuális, akusztikus észlelés fejlesztése
 - vizuális, akusztikus szeriális figyelem, emlékezet
 - beszédmotorika, vizuo – motoros koordináció

Az óvodai fejlesztőpedagógus kiemelt feladatai:

- Tanulási zavarok, részképesség gyengeségek korai felismerése, kiszűrése, megakadályozása, korrekciója, korai fejlesztése 5 éves kortól.
- Részképesség zavarok, egyéni fejlesztési terv elkészítése alapján korrekció, és kompenzálás szakmai módszerek alkalmazásával.
- Teljesítménykudarok megelőzése.
- Eredményes iskolaérettség megalapozása.
- A fejlesztőmunkában az egyéni, és differenciált bánásmód és a fokozatosság elérésére törekvés.
- Szervezés egyéni vagy mikro csoportos formában.
- Fejlesztőmunkáját célirányosan összehangolja az óvodapedagógusokkal.

Fejlesztés dokumentációja és annak tartalma:

- Fejlesztési napló
- Egyéni haladási napló
- Kapcsolattartás formái – fogadóórák, nyilatkozatok, jegyzőkönyvek
- Diagnosztikai vizsgálatok

Logopédia: a beszédhibás gyermekekkel a kerületi Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat VII. kerületi Tagintézménye által biztosított külső szakember foglalkozik, napi szinten.

13. Képességfejlesztés

Célunk:

A gyermeki képességek olyan szintre történő fejlesztése, mely mind az iskolai tanuláshoz, mind a későbbi életszakasz fejlődéséhez szükséges.

Célkitűzéseink megvalósításánál két alapvető szempont vezérel bennünket.

- A képességfejlesztést az óvodai élet tevékenységrendszerében kívánjuk megvalósítani, kiemelt szerepet szánva a játéknak, játékos tevékenységnek, a munkának.

- A csoport életének szervezése a napi, - a heti rend kialakítása, maximálisan pedagógiai koncepciónk megvalósítását szolgálják.

Képességfejlesztés legfontosabb feltételei óvodánkban:

- A gyerekek egyéni megismerése, a képességek, erősségek, gyenge pontok regisztrálása (anamnézis, személyiséglapok vezetése).
- A gyerekek folyamatos megfigyelése tevékenységek közben (megfigyelési lapok),
- A gyerekekkel való beszélgetések.
- A gyermekek produktumainak elemzése.

Képességek, amelyek fejlesztésére nagy hangsúlyt helyezünk:

- alkotóképesség
- választás és döntés képessége,
- kooperáció, kommunikáció, konszenzus képessége,
- önérvényesítés, önkifejezés és alkalmazkodás,
- problémaérzékenység és rendszerlátás képessége.

Mindezeket a képességeket és egyéni fejlesztést különböző szervezeti formákban valósítjuk meg.

Feladatunk:

- A gyermeki jogok tiszteletben tartása.
- Alapos gyermekismeret, speciális szükségletek kielégítése.
- Önbizalom, hitelesség, magabiztosság, következetesség, a gyermek érzéseinek, véleményének, elképzelésének, gondolatainak, vágyainak tiszteletben tartása.
- Pozitív érzelmek keltése által, a belső én kivetítésének elősegítése a személyiség fejlődésben.
- Problémaérzékenység, intuíció képesség, ötletgazdagság.
- Nevelés az emberek különbözőségének elfogadtatására.

14. Az óvodai élet tevékenységi formái, és az óvodapedagógusok feladatai

14.1. Játék

A játék a mi óvodai életünkben a gyermekek legfontosabb tevékenysége, hiszen a játék a kisgyermek pszichikus szüksége. Kiemelt jelentőségű, hisz a gyermek saját belső világából és a külvilágból származó tagolatlan benyomásait a *játékában jeleníti meg*, rendezi. A játék sokoldalúan fejleszti a gyermeket, játéktevékenysége közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, ismeri fel önmaga lehetőségeit és korlátait. E tevékenység közben jönnek létre gondolkodási tevékenységének első formái, fejlődik emlékezete, fantáziája, gazdagodik érzésvilága, erősödik akarata, kitartása, alakul szabálytudata. Fejlesztőhatással van a játék a nagy és finommozgásokra, a figyelemre, a megfigyelőkészségre, pszichikumra is. A társas kapcsolatok alakulásának, a társas szükségletek kielégítésének is legfontosabb formája. Az autonóm játszás a gyerekek globális érési, tanulási aktivitása, egyéni lehetősége.

Célunk:

- A szabad játék minél optimálisabb szintű kielégítése a megfelelő feltételek biztosításával, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel, a szülők szemléletformálásával.
- A játék eszköz jellegének professzionizálása, a testileg-lelkileg egészséges személyiség kibontakoztatása, örömteljes óvodai élet.

- A játék kapcsolatok kialakítása az óvodapedagógus jelenlétével, aki a fejlesztést serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Feladataink:

- Tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő, támogató jelenlét.
- A szabad játék és játszótárs választás biztosítása, a kreativitás ösztönzése, támogatása.
- A gyermekek aktuális fejlettségi szintjének nyomon követése, egyénre és csoportra szabott fejlesztési feladatok tervezése és megvalósítása elsősorban indirekt módszerekkel (pl.: társas kapcsolatok formálása, az együttműködés fejlesztése, az interakciók tartalmának fejlesztése, a kezdeményezőkésséggel, önértékeléssel, önbizalom formálásával kapcsolatos feladatok).
- Mintaértékű kommunikáció.
- A megfelelő csoportléghőmérséklet biztosítása elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális-interkulturális szemlélettel.
- A szabad játék elsődlegességének biztosítása intervenciós gyakorlattal, ezen belül szoros együttműködés az óvoda más dolgozóival és a szülőkkel.
- A közösségi élet, a játék szabályainak, normáinak gyerekekkel és szülőkkel közös formálása, a gyermeki véleménynyilvánítás és döntőképeség erősítése különös tekintettel a konfliktus helyzetek megoldási lehetőségeire.
- Az SNI, HH, HHH gyermekekre fordított kettős figyelem a beilleszkedés támogatása a játékba, minél több spontán párbeszédhelyzet és célzott, tervszerű anyanyelvi fejlesztés.
- Érdeklődés, komoly figyelem kifejezése a gyermeki közlések iránt, készséges válaszok a kérdésekre, gyermeki üzenetek dekódolása, metakommunikációs jelzések küldése.
- Boldog atmoszféra teremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselésével a beszédkezdés, a közlésvágy motiválása.
- A gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára építünk.
- Elegendő időt biztosítunk napirendünkben a játékos tevékenységekhez.

A játék személyiségfejlesztő hatása:

A gyermekek legalapvetőbb tevékenységi formája, ezáltal egész személyiségük fejlődik.

Gazdagodik:

- értelmi képességeik,
- szociálabilitásuk
- verbalitásuk
- színesedik akarati életük,
- fejlődik önuralmuk, önbizalmuk, önkifejezésük, ítéletalkotásuk, képzeletük, fantáziájuk, kezűgyességük, mozgásuk.
- fejlődik kommunikációs készségük

Nevelési gyakorlatunkban kétféle játékot különböztetünk meg:

- a gyermek szabad játékát
- az óvodapedagógus által kezdeményezett, nevelési célzatú tanulási tartalmat, tevékenységet, melyben a gyermekek önkéntes alapon vehetnek részt.

Játékhoz szükséges feltételek biztosítása:

- nyugodt légkör
- idő

- megfelelő hely
- eszközök
- élmények, tapasztalatok
- irányítás

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermek játéka a gyakorló játék szintjéről a szerepjáték szintjére fejlődik. Szabály és társasjáték közben betartja a játékszabályokat, türelmesen kivárja sorra kerülését, elfogadja a győztes, vesztes szerepet, együtt tud működni társaival.
- Részt vesz értelmi képességeket fejlesztő játékokban, elfogadja játszótársai elgondolásait, alkalmazkodik a szabályokhoz.
- Játékában dominál a szerepjáték, képes a szerepek elosztására, szerepvállalásra, közösen képes játékot tervezni, ötleteket adni.
- Szívesen játszik konstruáló játékokkal, épít, szerel, szerkeszt, stb.
- Szívesen készít játékához eszközöket, bábjátékot alkalmaz, saját élményeinek eljátszásához készít egyszerű bábokat.
- Le tud mondani egy-egy játékszerről, végig hallgatja, megérti és elfogadja játszótársai elgondolását, indulatait féken tudja tartani, nem agresszív, nem rombol, képes a kudarcélmény elviselésére.

14.2. Verselés, mesélés

A verselés és mesélés élmény a kisgyermek számára. A mesélés és a verselés az anyanyelv közege át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. A mindennapos mesélés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. *A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki – érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.*

Célunk:

- A gyermekek érzelmi, értelmi, etikai és esztétikai fejlődésének elősegítése, pozitív személyiségjegyek formálása mesékkel, a versek és népi mondókák zeneiségével, ritmikusával.
- Az értékeket családok felé is közvetítsük- könyvek kölcsönzésének lehetősége.

Feladataink:

- *Meseválasztáskor szükség van a tudatosságra, gyermekközpontúságra, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni szintek figyelembe vételére.*
- A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése, a saját vers és mesealkotás megalapozása változatos módszerek alkalmazásával pl.: mesealakok, szituációk megjelenítése dramatizálással, bábozással, ismert mese befejezése, mozgásos átváltozás, utánpótlás, mimetizálás, felnőtt által megkezdett mese stb.
- A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében.
- A mesélés, verselés, mondókázás, bábozás és dramatizálás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyságot alapozzuk meg, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelünk.

- *A gyermek szemléletmódjának és világképének alakítása érdekében előtérbe helyezzük az élőszavas mesét.*
- *A mesék befogadását, és a ráhangolódását a gyermekek életében a mesélés szokásainak, ritusainak kialakítása segíti.*
- A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoportösszetétel figyelembe vételével, a mese, vers, mondóka anyag megválasztásával a multi és interkulturális nevelés megvalósítása.
- A 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi- jelen vannak.
- Megismernek minél több olyan verset, mesét, szólást, mely kapcsolódik hagyományainkhoz, jeles napjainkhoz, a természet jelenségeihez, változásaihoz.
- A gyermekeknek szóló versekben, mondókákban a ritmikus hangzás legyen az elsődleges.
- Fontosnak tartjuk a személyes kapcsolatot.
- Kivárjuk a megfelelő hangulatot, helyzetet a meséléshez.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a verselés, mesélés területén:

- Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében.
- Az irodalmi élmény együtteséből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása.
- A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés, megértés, reprodukció fejlesztése.

Személyiségfejlesztő hatása:

- Erősödik az egymás iránti odafigyelés, összetartozás érzése.
- Az igényes beszédminta hatására csiszolódik a gyerekek kiejtése, gyarapodik szókészlete.
- Fokozódnak az érzelmek az élmények hatására.
- Megismerkednek negatív érzelmekkel is- bánat, - szomorúság, - igazságtalanság.
- Az irodalmi élmények újra átélése lehetőséget nyújt a fantáziálásra.
- Konfliktuskezelésük, problémamegoldó készségük fejlődik.
- Fejlődik erkölcsi érzékük, ítélőképességük.
- Az irodalmi értékek iránt megalapozódik kötődésük.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Várja, igényli a mesemondást, szívesen részt vesz a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében, a gyermek szívesen ismétli a mondókákat, verseket, rigmusokat.
- SzövegviszAADással képes önállóan felidézni verseket, megkezdett mesét, történetet folytatni tud, mesemondásra képes.
- Tud meséket, történeteket kitalálni, elmondani.
- Szívesen dramatizál, bábozik, szükséges eszközöket önállóan használja, szerepeket maguk között elosztják.
- Megjelennek a beszédében a gyűjtő fogalmak, az elvont fogalmak, az ok-okozati összefüggések.
- Kialakul igénye a könyv tisztelete iránt.
- Időbeni sorrendben a képeket követve egy könyvben elmond történeteket.
- Szókincsük bővül, beszédkészségük kialakul.
- Elmondja a nap történéseit.

14.3. Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodai, zenei nevelés a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyermekkel az éneklést, a népi játékokat, a táncot és a szép, tiszta énekléshez szoktatja őket. Az énekes népi játékok, az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek, egyenletes lüktetés, ritmus és felnőtt spontaneitás utánzásának kialakításában. A zenei élmény serkenti a gyerekek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát, alkotó kedvét, miközben fejlődik zenei emlékezetük, képzeletük, s esztétikusan formálódik mozgásuk. *A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével korosztályi sajátosságokra építve.*

Célunk:

- Közös énekléssel és játékokkal a zene örömeinek megéreztetése, a zenei ízlés megalapozása.
- Az éneklés élményén és a gyermektáncon keresztül felfedeztetni a dallam, a ritmus, és a mozgás együttes harmóniáját.

Feladataink:

- Megfelelő légkör kialakításával az érzelmi motiváltság biztosítása
- Zenei értékek közvetítése (szokások, hagyományok, jeles napok figyelembevétele).
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzeti, *nemzetiségi* gyermekek hovatartozását.
- Sikerélmény szerzése - zenei önbizalom.
- Zenei képességek – különbségek alapján felzárkóztatás- tehetséggondozás.
- Feszültségoldás.
- Szociális képességek fejlesztése.
- Modellkövetés.
- A szülőföldhöz való kötődés, hazaszeretet megalapozása.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek sajátos nevelési igénye szerinti zenei nevelés, speciális szakember segítségével.
- Tehetségsegítő műhely működtetése.

Az ének, zene, népi játék, tánc hatása a gyermek nyelvi-kommunikációs fejlődésére

- Az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel.
- Beszéd és zenei hallás fejlesztése.
- Különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása.
- A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincs bővítés, beszédhibák javulása.
- Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).

Személyiségfejlesztő hatása:

- A zenei kreativitás fejlesztése az önkifejezés újabb csatornáját nyitja meg a gyermekek előtt.
- Pozitív érzelmek ébresztése a mondókás játékokkal.
- Egész személyiségfejlesztés.
- Ízlés és zenei műveltség formálása.
- Koordinált mozgásfejlesztés.
- Képzelet, tapasztalatfejlesztés.
- Ritmikus, harmonikus mozgásfejlesztés.
- Zenei befogadó készség fejlesztése.
- Haza iránti szeretet fejlesztése.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Örömet jelent számára az éneklés, zenehallgatás, tisztán, helyes kezdőmagasságban, és tempóban énekel egyénileg, és csoportosan is.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést, be tudja mutatni a normál tempónál gyorsabbat, lassabbat éneken, beszéden, mozgáson keresztül.
- Felismeri a magasabb, mélyebb hangok közti különbséget.
- Felismeri a zörejeket, zenei hangokat.
- A különböző mozgásformákat, táncmozdulatokat társaival együtt végzi, mozgása összerendezett, esztétikus.
- Ritmusérzékelés.

14.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi - munka

Ez a terület összetett, magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, a konstruálást, a képalakítást, a kézimunkát, a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedést, és a környezet alakítását. A gyermek a mindennapjai során sokrétű tapasztalatokat szerez a környező világról. Ezt szinte törvényszerűen újra alkotja, ábrázolja. Az ábrázoló tevékenységeiben vizuális ismereteiről- vizuális visszajelzést kap. Ugyanakkor tapasztalja, hogy az eredmény nem elégíti ki saját elvárásait. Ez újabb megfigyelésre, alkotásra ösztönzi. Így indul el egy önfejlesztő folyamat, amely minden felnőtt elvárásánál erősebb, hiszen belső motiváció ösztönzi, az önmagához mért fejlődés pedig örömmel tölti el. Feladata újabb és újabb technikák megismertetése, a nagy és finommotorikus mozgás fejlesztése, az íráshoz szükséges mozgáskoordinációk kialakítása. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek *felismerésére*.

Célunk:

- Gazdagítjuk alkotókedvüket, alkotó képességüket, élmény és fantáziavilágukat.
- Fejlesztjük finommotorikájukat.
- Formáljuk síkbeli és térbeli tájékozódásukat.
- Erősítjük tér, forma, szín képzetüket, képi gondolkodásukat.
- Alakítjuk a szép iránti nyitottságukat, ízlés és esztétikai érzékenységüket, igényüket.

Feladatunk:

- Megfelelő helyet, időt, anyagokat, változatos eszközöket biztosítunk a tevékenységek sokrétű gyakorlásához.
- Ismerkednek a természetes anyagokkal, a technikai alapelemekkel, munkafogásokkal.

- Újabb és újabb technikák megismertetése.
- Élménynyújtással, tapasztalatszerzéssel segítjük elő a gyermekek elképzeléseinek megvalósítását.
- A gyermeki élmény és fantázia világ gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés fejlődésének segítése,
- Önértékelésre, egymás munkájának megbecsülésére nevelés.
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása.
- A belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel, a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a sajátos nevelést igénylő gyermekek egyéni szükségletére, a feladatok adására, eszközök kiválasztására, folyamatos jelzést adunk a szakemberek felé.
- Az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, a gyakorlásra való ösztönzés.
- *Előtérbe helyezzük a természetes anyagok, termékek felhasználását, ezáltal törekszünk a kreatív környezettudatos gondolkodásra, és a fenntarthatóságra nevelünk új megoldások keresésével.*
- Tehetségsegítő műhelyt működtetünk.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a rajz, festés, mintázás, kézi munka tevékenységben:

- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd fejlesztése: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, az ábrázoltak szóbeli elmondása stb.

Személyiségfejlesztő hatása:

- Tevékenységek által lehetővé tesszük, hogy kifejezzék érzelmeiket, szabad utat engedünk legalapvetőbb vágyaiknak.
- A siker örömforrás, és ez sokban segíti önértékelésük alakulását.
- A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenységei, a technikák gyakorlása az egész személyiségfejlesztését szolgálja.
- Fejlődik akaratuk, kitartásuk, figyelmük, önfegyelmük, tűrőképességük, kreatív önkifejezésük.
- A gyermekek számára az elfojtott, fel nem dolgozott frusztráló szituációk újraéledhetnek képi formában, a változatos eszközök segítségével.

Balesetvédelem:

- Rendeltetésszerűen, óvatosan használják az eszközöket- tű, olló, ragasztó, ceruza, ecset, festék
- Új eszköz, anyag használatánál részletesen elmondjuk, megmutatjuk, gyakoroljuk annak használatát, kezelését.
- Vigyázzanak egymásra és magukra, segítsék az ügyetlenebbeket.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Rajzaira, alkotásaira jellemző a részletező, felismerhető formagazdagság.
- Színhasználatában érvényesíti kedvenc színeit, a színeket variálja – alap és kevert színek, sötét és világos színárnyalatok, ábrázolása tagoltságot mutat, figyel az arányokra, kihasználja a felületet.
- Építő jellegű tevékenysége során az építő elemeket, csoportszoba berendezési tárgyait kreatívan használja.

- Plasztikai munkái részletezőek, egyéniek.
- Ismeri a térbeli és síkbeli irányokat, azok szóbeli kifejezését – jobbra, balra, fent, lent, középen.
- A megismert technikákat változatosan, kreatívan alkalmazza.
- Rácsodálkozik a szép látványra, kifejezi gondolatait, élményeit, érzelmeit, elképzeléseit.
- A helyes eszközfogást készségszinten alkalmazza.
- Jól tűri a monotonitást sorminta rajzolás közben, az elemeket megfelelő sorrendben és méretben folytatja.
- A természet szépségeiről mű-, és népművészeti alkotásokról megjelenik az esztétikum iránti érzékenysége, és az értékelő képessége.
- Beszélgetni tud az alkotásokról.

14.5. Mindennapos mozgás

A gyermek természetes megnyilvánulási formája a mozgás, amely legalapvetőbb szükséglete. Az óvodai nevelés folyamatában a gyermek egészséges testi, és mozgásfejlesztése során szolgálja optimális személyiségük fejlődését, továbbá hozzájárul az egészséges életvitel kialakulásához, és szervesen illeszkedik a napi gyermeki tevékenységekbe, biztosítja a sporttevékenységekhez szoktatást, a tanulási zavarok kialakulásának megelőzésében kulcsfontosságú a széles körű mozgásfejlesztés, mely befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását is, a tevékenység alapvető keretei a következők – spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított mindennapos mozgásfejlesztés, szervezett mozgásos tevékenység.

Célunk:

- A gyermek természetes mozgásigényét kihasználva testi képességeik fejlesztése játékos formában, mozgáskultúrájuk megalapozása, mozgásról szerzett pozitív élményeik megerősítése.
- A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése oly módon, hogy megmaradjon a gyerekek szabad mozgáskedve.
- A mindennapi tevékenységeik során éljenek a rendelkezésükre álló tér, idő, eszköz lehetőségeivel egyéni mozgásigényük szerint.

Feladataink:

- A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése.
- Spontán, a szabadjáték kereteiben *játékos környezetben, és játékba ágyazottan* végzett mozgásos tevékenységet kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek, *fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.*
- Az egyéni mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembe vételével a mozgásigény kielégítése, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával.
- Változatos, sokszínű, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra, valamennyi gyermek számára.
- *Az óvodai nevelés minden napján minden gyermeknek biztosítjuk az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével az egészségfejlesztő testmozgást. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására és a szabad levegő kihasználására.*
- Érzelmi biztonságban lehetőséget biztosítunk a gyerekek számára a mozgástapasztalatok rendszeres bővítésére.

- Cselekvő és feladatmegoldó képességüket erősítjük
- Fejlesztjük testi képességeiket: - erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség.
- Fontos szerepet szánunk a mozgásnak, gyermekeink egészségének megóvásában.
- A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek énhatárainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése.
- *A zenére, a zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok az irányított testmozgás mindennapos részét képezik – népi játékok, táncok - melyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését (a mindennapos testmozgást az óvodai tornaszobában, csoportszobában, játszóudvaron szervezzük).*
- Elősegítjük a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálását a közösségben, nem szabad őket túlzottan óvni, mert visszavetheti őket a fejlődésben.
- Kiemelt feladatunk a speciális egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása és ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése. Szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét, és az életkornak megfelelő tapasztalatok megszerzését.

Mozgásfejlesztés a mindennapi mozgásban:

Tartalmát elsősorban mozgásos játékok adják. Jó lehetőséget nyújt a mindennapos mozgás a fejlesztéshez, a társas kapcsolatok alakulásához.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a mindennapi mozgás tevékenységekben:

- A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.
- Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.

Balesetvédelem:

- A mozgáshoz kiválasztott hely- csoportszoba- átrendezve, vizes ruhával feltörölve, álljon készen.
- A kézi és tornaszerek tiszták, balesetmentesek legyenek.
- A szabadtéri gyakorlóhely – udvar- portalanítása, locsolása elengedhetetlen.
- A gyermekek öltözéke legyen megfelelő- csúszásmentes tornacipő-.
- Szemüveget viselő gyermek saját biztonsága érdekében viselje a szemüvegét és csak nagyon indokolt esetben vegyük le róla, társai részéről kapjon kiemelt figyelmet.
- A sajátos nevelést igénylő gyermekek terhelettségére különös gondot fordítunk.
- A balesetek megelőzése érdekében, mindig minden óvintézkedést meg kell tennünk, a szabályokat minden esetben meg kell ismertetnünk, és be kell tartatnunk.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban, mozgásigénye élete részévé válik.
- Mozgása harmonikus, összerendezett, képes célzott testmozgásokat végezni, gyakorlatokat esztétikusan, pontosan végzi, ismeri az irányokat, tud térben tájékozódni, különböző versenyjátékokban kitartó, szabályokat betartja.
- Tud természetes járással, irányvátoztatással járni, futni.
- Képes lábujjhegyen, sarkon járni, egy lábon állni, képes tárgyakra felugrani, leugrani.
- Nagymozgása fejlett.
- Finommozgása szem-kéz, szem-láb, kéz-láb koordinációja kialakult.
- A tornaszereket magabiztosan használja.

- Tud természetes járással, irányváloztatással labdát vezetni, kétkezes alsó, és felső dobással célba dobni megfelelő dobóállásból, tud labdát elkapni, pattogatni, gurítani.
- Ismeri a mozgáshoz kapcsolódó kifejezéseket, utasításokat.
- Tudja és helyesen alkalmazza jobb kéz, bal kéz, jobbra, balra kifejezéseket.

14.6. Külső világ tevékeny megismerése

A környezeti nevelés fontosságát, személyiségformáló szokásalakító szerepét tekintjük óvodai nevelésünk vezérfonalának. Óvodánkban megvalósuló tevékenységeket,- játék, - verselés, mesélés,- ének zene, énekes játék, gyermektánc-rajzolás, festés, mintázás, - mozgás- erre fűzzük. Így lesz komplex, egész az óvodai nevelés, így alapozzuk meg az óvodába járó gyermekek környezeti tapasztalatait. Környezeti nevelésen a környezeti kultúra megélését és átadását értjük.

Az óvodáskori megismerő tevékenységben az indirekt tanulás forrásainak van döntő szerepe, mely források közül is kiemelkedik a tapasztalás, megtapasztalás. A természeti környezet megismerésében a gyermeki kreativitást, a probléma érzékenység a felfedezés jelenti. Az óvodások megismerési vágyára, érdeklődésére építve a velünk élő környezet könnyen nyitott könyvvé válik a gyermekek számára. Folyamatban a világgal történő találkozást sok érzelm kíséri, szövi át, s a gyermekek az élményeik szintjén élik meg az élet tanulás lehetőségeit.

Célunk:

- A gyermek szűkebb környezetében lévő világ értékeinek megismertetése, megszerettetése a gyermek aktív tevékenysége által.
- Az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb sajátosságainak megtapasztaltatása.
- A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása
- Szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása.
- Olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természeti és az ember által épített, létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat kialakulásához.

Feladataink:

- A jeles napokhoz, hagyományainkhoz kapcsolódó tevékenységekkel érzelmeiket gazdagítjuk.
- A közvetlen környezetünkben szerzett ismereteket, élményeket kiegészítjük a tapasztalatszerzés komplex lehetőségeivel.
- A külső világ megismerésénél arra törekszünk, hogy a helyszíneket változatosan válasszuk ki.
- Fontosnak tartjuk a több érzékszervet igénybe vevő megtapasztalást, és a sokoldalú cselekedtetést.
- Tevékenységek, élmények sorozatával ismertetjük meg őket, " nagyvilágunkkal".
- Megfelelő mondókák gyermekdalok, népdalok, mesék, történetek, segítségével gyermekeink érzelmeire hatunk.
- Fejlesztjük gyermekeink megértését tapasztalását, konstruálását, megfigyelőképeségét
- Képessé válnak elemi problémák felismerésére, megoldására.
- Felébresztjük a gyermekekben a felfedezés a tudás örömet, a különbözőség elfogadásának készségét. .
- Gyermekeink érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságára építve
- változatos tevékenységeket biztosítunk.

- A szülőföld, hazai táj, népi, helyi, családi hagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása, beépítése.
- Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.
- A fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartás megalapozására, alakítására, a szociális hátrányok enyhítésére szülőkkel közös kirándulások szervezése.
- Az ösztönző környezet megteremtése, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése, a gyermeki kérdések támogatása.
- A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, bevonásuk a környezet megfigyelésébe, átalakításába.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális pedagógiai módszerekkel történő tevékenységének tapasztalatszerzésének biztosítása.

A természeti és társadalmi környezet megismerésének tartalma, témakörei:

A környezet megismerésének tartalmát, a tapasztalatszerzés irányítását három fő területen biztosítjuk:

- természeti és társadalmi környezet megismerése,
- környezet alakítás, a felnőtt környezettudatos mintájának biztosításával,
- környezetvédelemmel.

A témakörök keretét a négy öselemhez kapcsolódva az évszakok változásai, az évszakokhoz kapcsolódó jelenségek megfigyelése, jellemző tevékenységei, a hagyományok, és jeles napok töltik meg tartalommal. A természeti és társadalmi témákról szerzett tapasztalatok, ismeretek az életkor előrehaladtával folyamatosan bővülnek, koncentrikusan mélyülnek, és maguk a témakörök is több ponton kapcsolódnak egymáshoz.

Személyiségfejlesztő hatásai:

- A külső világ tevékeny megismerésére nevelés folyamata sokrétű, a gyerekek minden cselekvését áthatja.
- Környezetképeikben természetes módon keverednek a reális és mesészerű elemek.
- A hétköznapi tapasztalatait a mesékben, játékokban, szereplő szürreális elemek összevegyülnek.
- Lassú, természetes folyamatban érik meg a gondolkodásuk, értelmi tevékenységük arra a szintre, ahol már külön válik a valóság szereplői és a mesevilág költészete.
- Az animizmus az antropocentizmus és egyéb egyszerű ideológiák alkotják a gyermekek környezetről kialakított világképét.
- A mesék környezetképe az egyes szereplők viselkedésmintái a mesékben megjelenő konfliktusok megoldása kulcsjelentőségű értelmi, érzelmi fejlődésükben.
- A közös tevékenységek során kapcsolatot teremtet társaival.
- Növekszik türelmük, erősödik akaratuk, önfegyelme.
- Felébred bennük a felfedezés, a tudás öröme.

Balesetvédelem:

A séták kirándulások alkalmával gyermekeinket felkészítjük, ismertetjük a közlekedési szabályokat

- Közlekedés gyalogosan úttesten, járdán, zebrán.
- Kulturált viselkedés szabályai a közlekedési járműveken.

- Kulturált viselkedés szabályai a természetben való séta kirándulás során.
- A sokrétű tevékenységet- kertészkedés, udvargondozás- alkalmával megbeszéljük az eszközök helyes használatát, hogyan vigyázzanak saját és társaik testi épségére.

14.6.1. Környezetvédelem

Célunk:

- Olyan érzelmi, érdeklődési kedv felkeltése a 3-7 éves korú gyermekekben a természeti jelenségek iránt, amely kellő alapja lehet a természet és a környezetbarát életmódnak.

A gyermekek érzelmi kötődésén keresztül jutnak el környezetük megbecsüléséhez, védelméhez. A sokrétű tevékenységek során megtapasztalják munkájuk eredményét, környezetükre való hatását. Ilyen tevékenységek lehetnek: madáretető készítése, kertészkedés, udvar, gondozás szemétgyűjtés.

Az óvodapedagógus az élővilág sokoldalú megfigyeltetésével, az óvó- védő tevékenység eredményeként emocionális alapokon eljutnak annak belátásához, hogy az élőlényeket-, természetet védeni, óvni kell! A különböző séták, kirándulások tevékenységek a megfelelő szokások, szokásrendszerek, magatartási formák kialakítását is szolgálják, amely belsővé válása a természetben való kulturált viselkedést eredményez- személyiségüket gazdagítva, a természetszeretettel szükségletként jelentkeznek. Az érdeklődési kedv felkeltése mind a három korcsoportban a természeti jelenségek iránt érzelmi alapozottságú, amely kellő alapja lehet a természet- és környezetbarát életmódnak.

A táj szeretete a környezetvédelem fontos része az óvodáskorban megkezdett környezeti nevelésnek. Az élő természettel való találkozás élményét lenyűgöző hatását semmi nem pótolhatja. Az óvoda, az óvoda udvara, a város műemlékeinek, nevezetes házainak megismertetésén keresztül vezet az út a haza felismeréséig. Sokat kell sétálni az óvoda környékén, felfedezéseket tenni közeli és távoli helyeken. Az élő természettel való közvetlen találkozás élményét semmi sem pótolhatja. Minden évszak új és újabb szépséget nyújt a gyerekeknek.

Ebben az életkorban csak tevékeny tapasztalatszerzéssel alakíthatjuk ki a gyermekekben azt az érzelmi vonzódást a természet iránt és azokat a helyes szokásokat, amelyek meghatározóak lesznek majd felnőtt korban.

14.6.2.Fedezzük fel! Csodáljuk meg! Óvjuk meg!

Környezettudatos szemléletformálás, a fenntarthatóság megalapozása.

Az óvodai környezeti nevelés alapozó jellegű, meghatározó szerepet játszik a gyermek környezetkultúrájának alakításában. A környezeti nevelés fontosságát, személyiségformáló, szokás kialakító szerepét tekintjük nevelésünk vezérfonalának és a tevékenységeket, mint egy gyöngyként erre fűzzük fel. Ezáltal lesz komplex, egész a nevelésünk, mellyel megalapozzuk óvodás gyermekeink környezeti tapasztalatait, ami később ismeretté, egész életre szóló tudássá alakul ki.

A fenntarthatóságra nevelésünk pedagógiájának elvei:

- Az egész életen át tartó tanulás igényének és képességének kialakítása.
- Alapvető szokások, magatartási formák megalapozása.
- Problémamegoldó, élményközpontú tanulási helyzetek megteremtése, (felfedezés, kísérletezés, kreativitás kibontakoztatása).
- Együttműködés, a társas készségek fejlesztése, az esélyteremtés, a kultúrák közötti párbeszéd alapjainak lerakása.

- Természettudatos életszemlélethez (természet megszerettetése, védelme, a tiszta környezet iránti igény alapjainak lerakása) szükséges kompetenciák fejlesztése, meglévő ismeretekre alapozás, rendszerben való gondolkodás fejlesztése.

Feladataink:

- Olyan tárgyi környezet kialakítása, ahol az udvar, csoportszobák már külső megjelenésében is sugározzák a közösség fenntarthatósági elveinek érvényesítését.
- Környezetbarát életforma, megalapozása.
- A család bevonása: szülők ismereteinek kiegészítése, természethez való pozitív kötődés elősegítése. (kirándulások,, szelektív hulladékgyűjtés, kupakgyűjtés, papír újrahasznosítás, szülői értekezletek alkalmából ismeretek átadása stb.)
- Célrányos továbbképzés.
- Jó gyakorlat bővítése a helyi sajátosságokat figyelembe véve. (Fedezzük fel, csodáljuk meg, óvjuk meg!).

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Magatartásában, cselekedeteiben tükröződik a természet és a természetes környezet szeretete, védelme, a természethez való viszonyulását a pozitív attitűd jellemzi.
- Szereti és védi a természetet, növényeket, állatokat.
- Ismeri és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait (ismeri a közlekedési lámpa színeit, jelentését, a zebra jelentőségét).
- Ismeri a szűkebb lakóhelyét a közelben lévő intézményeket (posta, orvosi rendelő, iskola, vásárcsarnok, játszótér).
- Azok a magatartási formák, és szokások kialakulóban vannak, amelyek a természeti és társadalmi környezet megóvásához szükségesek.
- Az ok-okozati összefüggéseket felismeri, képes annak verbális megfogalmazására, a cselekvések időbeli sorba rendezésére.
- Környezetükben biztonságosan eligazodik, szülőföldünkről, helyi hagyományainkról, jeles napjainkról, tárgyi értékeinkről, életkorának megfelelő ismeretekkel rendelkezik.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Tudja a saját és családtagjainak nevét, lakcímét, szülei foglalkozását.
- Ismeri a társas érintkezéssel kapcsolatos viselkedés alapvető szabályait.
- Felismeri, megnevezi a napszakokat, meg tudja nevezni a napokat, felismeri sorrendiségüket.
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

14.6.3. Matematikai tartalmú tapasztalatok

Lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre. Ez a megismerő és problémamegoldó tevékenység élményt jelent a gyerekek számára.

Célunk:

- A matematikai tevékenység során a minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése meg tapasztalása játékos formában, a gyermekek ötleteinek figyelembevételével.
- A gondolkodás fejlesztése cselekvéses és gondolati tevékenykedtetése.

Feladataink:

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése az elemi ok- okozati összefüggések ismertetése, megtapasztaltatása.
- Pozitív viszony kialakítása a probléma megoldásához.
- Logikus gondolkodás megalapozása.
- A gyermekek aktivitásának, érdeklődésének megismerése, a matematikai beállítódás szemléletének megalapozása.
- Igyekszünk minél több érdekes problémahelyzetet létrehozni.
- Megismerjük a gyermekek részképességeit, egyéni érdeklődésüket.
- A spontán és a tervezett helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítása, problémahelyzetek teremtése a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált fejlesztés.

Személyiségfejlesztő hatásai:

- Értelmi jellegű képességek:
 - emlékezés,
 - megértés,
 - konstruálás,
 - ítélőképesség.
- Fejlesztünk kell a gyermekeink problémalátását, problémamegoldó képességét, egyéni megismerő erőiket.
- Fontosnak tartjuk példamutatásunkat, modellszerepünket.
- Segítjük a téri tájékozódási képességük fejlődését.
- Segítjük feladattudatuk, feladattartásuk kifejlődését.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a külső világ tevékeny megismerésében:

- A spontán és irányított beszélgetés, verbális fejleszt a környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban célként és eszközként egyaránt megvalósítandó.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Elemi mennyiségi ismeretei vannak, képes összehasonlítani, szétválogatni, sorba rendezni, összegyűjteni tárgyakat különböző utasításokat követve – pl. szín, forma, nagyság, funkció stb. szerint.
- Szóban is kifejezi a tárgyak formai tulajdonságait, - gömbölyű, szögletes stb.
- Helyesen használja a tö- és sorszámneveket, elő tud állítani különféle elemekből bontással ugyan annyit, többet, kevesebbet, képes tízes, húszas számkörben bontani, pótolni (halmazképzés).
- Matematikai jellegű tevékenységeknél érvényesíti a problémamegoldó képességeit, elmondja gondolatait, esetenként javítja saját- és társai tévedését.
- Térben és síkban jól tud tájékozódni, kialakul a jobb- baloldalisága.
- Különféle geometriai tulajdonságok szerint képes szétválogatni térbeli- és síkbeli alakzatokat, időbeli relációkat felismeri.

15. Munka jellegű tevékenységek

A gyermekmunka jellegű *tevékenységének sajátossága* –önként – azaz örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során a gyermek megéli a közösségért való tevékenykedés örömét is, ami normák, értékek szabályok kialakulásához vezet.

Célunk:

- Társas együttélés szükséges készségek és jártasságok elsajátítása.
- Akarati, erkölcsi képességek, készségek erősítése.
- Kognitív képességek fejlesztése – eszközök használata összpontosítás, tudatosság.

Feladatunk:

- Munkavégzéshez szükséges attitűdök formálása.
- Pozitív példaadás a munka jellegű tevékenységek során.
- Megfelelő hely-, idő-, és eszközbiztosítás.
- Tevékenységek és tevékenységsorok bemutatása.
- Eszközök használatának megtanítása.
- Folyamatos motiváció fenntartása.
- Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása, elismerése, megóvása.
- Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.
- A nemek társadalmi egyenlőségének elősegítése oly módon, hogy valamennyi munkajellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolhatják.
- A sajátos nevelésű igényű gyermeke speciális szakemberekkel végzett pedagógiai munka során a munkavégzéshez szükséges képességek, készségek formálása.
- A munkavégzésben a szülők közreműködésének, aktív részvételének ösztönzése (állatok gondozásába betekintés, környezetvédelmi nap, gyűjtőmunka stb.)

Az anyanyelvi nevelés feladatai a munka jellegű tevékenységek során:

- A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készítés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

Személyiségfejlesztő hatásai:

- A gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást, és annak teljesítését igényli.
- Gyakorlás hatására alakul ki bennük a munka céljának tudata, a felelősségérzet és képessé válnak arra, hogy számoljanak tevékenységük következményeivel is.
- Hozzájárul értelmi képességeik fejlődéséhez.
- A munkavégzés során nagyfokú önállóságra is szert tesznek.
- Elkezdnek kialakulni a munkaszervezés készségeinek az alapjai.
- Hozzájárul a gyermekek közötti társas kapcsolatok alakulásához, átéléséhez, segíti bensőségebbé válását.
- Lehetővé válik általa az önértékelés és ezzel együtt a közösségi értékelés kialakulása.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Igénye van környezetére rendben tartására, rendjének megőrzésére, szebbé tételére.
- Kezdeményező munkajellegű tevékenységek vállalásában alkalmanként vállal szervező, irányító szerepet is, örömmel végez minden olyan munkát, amiben életkorához mértén tud segíteni.
- Segítőképz, kompromisszumra képes, kitartó, kialakul a feladattudata.
- Személyével kapcsolatos teendőket önállóan végzi, a növények és állatok gondozásában szívesen közreműködik.
- Célszerűen, és biztonsággal használja a munka jellegű tevékenységekben használt eszközöket.

16. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A teljes óvodai életet átfogó folyamatos és alapvető feladatunk a gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése. A családban és a tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák határozzák meg a gyermeke későbbi fejlődési lehetőségeit, és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire a tanulásbiztosító feltételek megteremtése során. Óvodánk koncepciójából fakad, hogy programunk gyakorlatában a tanulás játékos tevékenységekben valósul meg. Az óvodapedagógus által kezdeményezett, illetve tervezett, szervezett tevékenységi formákban, és időkeretekben valósul meg. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus az egyes gyerek tanulási képességeinek alakulását követi és segíti. Az óvodáskorú gyerekek életkori sajátosságaiból következik, hogy a gyermek cselekvéseiben, érzékszervi, mozgásos, tapintásos észlelésen keresztül tanul. A gyermeki tevékenység motorja a játékkedv, a mozgásigény, az utánpótlási vágy. Környezetében lévő ingerek aktivitásra készítik, kiváltják a hatékony viselkedés igényét. Közben ismereteket szerez, képességei, készségei fejlődnek, szokásai gyarapodnak, tanul. Ebben az önkéntelen tanulási helyzetben az óvodás gyermek ismeretei bővíthetők. A gyermek a folyamatban többször átéli, tanulja, mikor, miként figyeljen a környező világra és belső jeleire. Érzékenységgel, érdeklődéssel fordul az őt körülvevő környezeti ingerek, hatások felé, tevékeny aktivitását a felnőtt szervező, megerősítő, elfogadó viselkedése befolyásolja, ismétlésre készíti. Ebben az életkori szakaszban, a gyermek fejlődéséhez, fejlesztéséhez ez az érzelmi fogékonyság szolgál alapul. A gyermeki tanulás az óvodai élet komplex tevékenységrendszerébe jön létre. Programunk a tevékenységformákat a környezeti nevelésből, a természetvédelemből, a családokkal való együttműködésből fakadó tevékenységekkel gazdagítja. Nekünk, mint pedagógusoknak feladatunk és kötelességünk, hogy a gyerekek életkorának megfelelően alakítsuk a tanulási környezetet.

Céljaink:

- Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, *amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.*
- Ismeretek elsajátítása, kreativitásuk fejlesztése, készségek, jártasságok kialakítása a tevékenységeken keresztül.

Feladataink:

- A gyermeki személyiség fejlesztése az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembe vételével, interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása.

- Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükséglethez és egyéni képességhez igazodva.
- A gyermek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerben az óvónő megfelelő mennyiségű és minőségű segítségadásának biztosítása.
- Képességek fejlesztése pl.: a tanulási folyamatban érzelmek közvetítése a gyermek felé, a gyermeki érzelmek bátor kinyilvánítására motiválás az interaktív közös együttlétben, szövegértés-szövegalkotás megalapozása.
- Elfogadó, megerősítő légkört teremtünk, mely az önkéntelen tanulás lehetősége az egész nap folyamán.
- Személyre szabott, pozitív megerősítéssel, dicséréssel ösztönözzük a gyermekeket.
- A motivációra tudatosan, szervezeten építünk, sikerélményeket biztosítunk.
- A környezeti nevelés a természetvédelem változatos tevékenységeit tudatosan használjuk a spontán, a szervezett és az utánzások tanulásra.
- A vegyes életkorú csoportok által nyújtott tanulás lehetőségeit célszerűen szervezzük, a kezdeményezett tevékenységeket szükség szerint kezdeményezzük.
- A családokkal való együttműködés során a szülőkkel elfogadtatjuk a gyermeki tanulás sajátosságait.
- Programunk tevékenységrendszerében a tanulás a játékos gyermeki tevékenység velejárója.
- „Valamit megtanulás” a gyermek részére spontán folyamat. „a valamit megtanítás” az óvónő részéről tudatos, tervezett célszerű tevékenység, tanulási képességek megalapozása.
- A gyermek a tevékenységformák gyakorlása során tanul, gyarapodik ismerete, cselekvés közben érzelmein át készségeket, jártasságokat szerez, mely által fejlesztjük értelmét, intelligenciáját.
- A sajátos fejlesztő hatást az egyes tevékenységformáknál követhetjük nyomon.
- Az iskolai életmódra felkészítés közvetett személyre szabott pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek egyéni fejlesztésével.

Egyéni és kiscsoportos differenciált képességfejlesztés:

- megelőzés,
- felzárkóztatás,
- tehetségsegítés.

Differenciált képességfejlesztés feltétele:

- a gyermek és környezetének megismerése,
- a gyermek érési folyamatához, személyiségéhez igazított pedagógiai módszerek alkalmazásának differenciált tervezése,
- a fejlődés nyomon követése, az eredmények elemzése, korrekciója.

A tanulás szervezési elvei:

- a műveltségterületek komplexitása,
- a gyermek egyéni élményei, tapasztalatai, mozgásos- és beszédhelyzeteket meghatározó szerepe az ismeretszerzésben,
- tervszerűség, és spontaneitás összhangja,
- az egyéni fejlettséghez, eltérésekhez igazodó pedagógiai módszer, és differenciált fejlesztés.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, szemléletes gondolkodása differenciálódik.
- Megjelenik a szándékos bevésés, és felidézés, az ismeretanyag megőrzésének időtartama megnő.
- A környezettudatosság, a fenntarthatóság fogalmát ismeri, megfelelően alkalmazza,
- Tanulás alapját képező szándékos figyelem megjelenik, tartalma, terjedelme fokozatosan növekszik, könnyebbé válik megosztása és átvitele.
- Az elemi, fogalmi gondolkodása is kialakulóban van, a cselekvő, szemléletes és képi gondolkodása mellett.
- Különös jelentősége van a téri észlelés, téri tájékozottság, térbeli mozgásfejllettség, a testséma kialakulásának, a vizuális és az akusztikus differenciációnak.
- Kialakulóban van a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is
- Az iskolai tanulás megkezdéséhez rendelkezik a tanuláshoz szükséges képességekkel.

17. Az óvodai élet megszervezésének elvei

17.1. Személyi, tárgyi feltételeink

Személyi feltételek:

Óvodai csoportjainkban nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll, naponta jelenik meg a csoda. Az óvodapedagógusok elméleti ismereteik birtokában, gyakorlati tapasztalatuk széles repertoárját felhasználva gyarapítják az óvodai nevelés módszertanát. Hisszük, hogy az óvodában elkezdett személyiségfejlesztés, a tudatosan tervezett, szervezett, irányított pedagógiai munkánk egész életre kiható, meghatározó, felelősségteljes pedagógiai vállalkozás. Valljuk, hogy nevelőmunkában az óvodapedagógus feltétlen jelenléte szükséges mivel kulcsszereplő, elfogadó segítő, támogató attitűdje modell értékű. Nevelőtestületünkre jellemző a nyitottság, a szakmai megújulásra való törekvés, az innovatív szemlélet, és az önképzés igénye. Továbbképzéseken rendszeresen részt veszünk, melyek szakmai munkánk eredményességét szolgálják, továbbra is szorgalmazzuk helyi pedagógiai programunk, valamint a nevelési gyakorlatokhoz szükséges ismeretek, tudás megszerzését, a megfelelő szakmai, módszertani kultúra gyarapítását.

Az óvodapedagógusok munkáját segítő dajkáink megfelelnek az óvodánkban elvárt olyan általánosan elfogadott elvárásoknak, mint a tolerancia, nyitottság, elfogadó attitűd, szeretetteljesség, következetesség stb. Az óvodai nevelés célját és feladatát csak magas színvonalú munka végzésével tudjuk ellátni. Ehhez fontosnak tartjuk, valamennyi munkatárs folyamatos együttműködését, összehangolt munkáját a befogadó szellemiségű óvoda, az inkluzív nevelés kialakítása érdekében. Kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy a gyermeket elfogadó, szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkör vegye körül. *Az óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei is megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.*

Tárgyi feltételeink:

Óvodánk rendelkezik a helyi pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi infrastruktúrával. Kiemelt feladatunknak tekintjük óvodánk esztétikus környezetének megteremtését, ahol a gyermekek jó hangulatú, kiegyensúlyozott légkörben tölthetik el mindennapjaikat. A csoportszobákban természetes anyagok használata dominál, *a gyermekeket harmóniát árasztó színek, formák veszik körül.* Az óvodapedagógusi

ötletességnek, leleményességnek köszönhetően esztétikusak, dekoratívak, amely jól szolgálja a gyermeki tevékenységeket, *motiválóak a játékra, a csoportszobák barátságosak, otthonosak, melyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. A gyerekek mozgás – és játékigény kielégítését lehetővé tesszük.* A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények kötelező felszerelésére vonatkozó szabályok a helyiség-és eszköz- valamint felszerelési jegyzék tekintetében a neveléshez szükséges eszközökkel rendelkezik az óvodánk. A hiánypótlás és megújítás folyamatosan történik, törekszünk a megfelelő szakmai eszközök, fejlesztőjátékok, berendezések beszerzésére. Az utóbbi időben nagy hangsúlyt fektettünk a csoportszobák, tornaterem, tehetségfejlesztő szoba korszerűsítésére, szépítésére. Intézményi szinten rendelkezünk laptopokkal, fénymásolóval, videó kamerával, tabletekkel, projektorral, digitális fényképezőgépekkel, mini hifi tornyokkal, tévével, számítógépekkel, interaktív táblával. Gyermekek és szakkönyvtárunk feltöltése folyamatosan valósul meg.

Feladatunk:

- A gyermekek által használt tárgyi eszközök hozzáférhető, biztonságos elhelyezése.
- A megfelelő, készen vett játékeszközök biztosítása mellett, az óvoda által a játékokhoz adott többlet meghatározó elemei a közösen készített eszközök, a sokféleképpen felhasználható anyagok, szerszámok, a különböző családi kultúrák pozitív elemeire emlékeztető tárgyak, valamint a megismert egyéni élményekhez kapcsolódó eszközök. Megerősíti a gyermeki kreativitás, önkifejezés, alkotókedv, közös tervezés, együttműködés interakciós kultúra kibontakoztatását.
- Megfelelő munkakörnyezet biztosítása az óvodai munkatársaknak.
- Lehetőség megteremtése a szülők fogadására.

Só-szoba *működik* óvodánkban fenntartói segítséggel.

A tehetségsegítő szobánk felszerelését folyamatosan bővítjük költségvetésünkől és pályázatok segítségével.

Fontos feladatunknak tekintjük a tárgyi eszközök állagmegőrzéséről való gondoskodást.

17.2. Napirend, heti rend javaslat

Óvodánk reggel 6 órától 18 óráig fogadja a gyerekeket, így a pedagógusaink és a pedagógiai munkát segítő munkatársak reggel 6,00 órától rugalmas munkakezdéssel dolgoznak.

A gyermekek életkorának megfelelő optimális életritmus kialakítására törekszünk, így az óvodai napirendben vannak rendszeresen ugyanabban az időben végzett tevékenységek, melyek segítik a gyermeket eligazodni az időben, szabályozzák tevékenységeit, ritmust adnak napjainknak. Mindezek kihatnak életfolyamataira, érzelmi biztonságára is. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy figyelmen kívül hagyjuk a gyermekek igényeit, csupán felkínálunk tevékenységeikhez egy olyan *folyamatos és rugalmas időkeretet, amihez életkorának, fejlettségének megfelelően fokozatosan megtanul alkalmazkodni, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához, a változó környezethez.*

A napirend biztosítja a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek megvalósítását, mely növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos *tevékenységek* tervezésével, szervezésével valósul meg. *Törekszünk a személyes interakcióra, az élőszavas mesélésre, és a közösségi játékélmény biztosítására az óvodai élet megszervezése során.*

Az évszakokhoz igazodva az óvodánk sajátosságait figyelembe véve, a gyermekek fokozott mozgásigényét előtérbe helyezve tervezzük a csoportok napirendjét.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében, az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket az előző mondat alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

Folyamatos napirend:

Az óvodánkban zajló folyamatos rugalmas napirend a nyugalmat, kiegyensúlyozottságot és az optimális fejlődéshez szükséges feltételeket biztosítja. Fontosnak tartjuk a tevékenységek, cselekedtetések közötti időbeni helyes arányok kialakítását, szem előtt tartva a szabad játék, játékoság kitüntetett szerepét. A gyermekek az elkezdett tevékenységüket mindaddig folytathatják, amíg motiválja őket maga a tevékenység, amíg szívesen végzik azt. Ezáltal az adott tevékenység garantáltan fejlesztő hatású lesz a kisgyermekek számára.

A folyamatos reggeliztetés is megköveteli az alapvető higiénés szabályokat, mely a szokás és szabályrendszerük egyik fontos momentum.

Kézmosás után a dajka segítségével esztétikusan megterítik az asztalt, és csak ezután ülhetnek le reggelizni.

Az ebéd, és az uzsonna elfogyasztása ugyanabban az időben, minden gyermek számára egyszerre történik.

A folyamatos napirend rugalmassága lehetővé teszi, hogy egyéni tempóban, egyéni igény szerint végezzék a gyermekek a tevékenységeket, így nincs várakozás, nincs siettetés, ezért fontosnak tartjuk, hogy a tevékenységek, cselekedtetések között folyamatos legyen az átmenet.

Javasolt napirend:

A tevékenységek			
Kezdet	Vége	Időtartama	Megnevezése
6 óra	11.45 óra	5 óra 45 perc	Szabad játék a csoportszobában, egyéni és csoportos tevékenységek, részképességek fejlesztése, kötött és kötetlen tevékenykedtetés. <i>A tanköteles korú gyermekek 45 perces, feladatra differenciált és a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenykedtetése.</i> Az étkezéssel kapcsolatos egészségügyi teendők elvégzése, a kulturált étkezés lebonyolítása – folyamatos reggeli: 8,00-9,00 óra között. Mindennapos mozgás – egészségfejlesztő testmozgás. Szabad játék az udvaron, élményszerzési lehetőségek biztosítása.
11.45 óra	15 óra	3 óra 15perc	Az étkezéssel kapcsolatos egészségügyi szokások, és munkajellegű tevékenységek elvégzése. Ebéd, testápolás, pihenés, rugalmas ébredés. Egyéni fejlesztés.
15 óra	18,00 óra	3óra	Munkajellegű feladatok és egészségügyi szokások ellátása. Mindennapos mozgás - egészségfejlesztő testmozgás. Uzsonna. Szabad játék feltételeinek megteremtése. Egyéb speciális tevékenységek.

Fontosnak tartjuk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek a napirend során csak annyi segítséget kapjanak, amely a további önálló cselekvésükhöz szükségesek.

A logopédus, a fejlesztőpedagógus a fejlesztőfoglalkozásokra az óvodapedagógussal egyeztetett módon, időben, gyakorisággal viszi el a gyerekeket.

Heti rend javaslat:

Az óvodapedagógusok módszertani szabadságát figyelembe véve, az óvodai tevékenységek kötött, illetve kötetlen formában történő szervezését az óvodapedagógus a gyerekek fejlettségi szintjét figyelembe véve maga határozza meg, kivéve a minden korosztályra vonatkozó napi kötelező mozgásos tevékenység. Az óvodapedagógus feladata a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5- 35 perces) tevékenységek tervezése, szervezése, *valamint a tanköteles korú gyermekek 45 perces, feladatra differenciált és a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése, szervezése.*

Az óvodapedagógus feladata, hogy a kötött és kötetlen tevékenységi formákat hassa át a játékoság, az élményt nyújtó, felszabadult cselekvés, tapasztalatszerzés.

A gyermekekkel a foglalkozások tevékenységek felkínálása –egyéni, mikro-csoportos, csoportos formában- egész nap folyamatosan történik.

A logopédus, a fejlesztőpedagógus, a gyógypedagógus az óvodapedagógusokkal együttműködve heti 5 napon át teljes munkaidőben végzik a gyermekek egyéni és differenciált fejlesztését.

Erzsébetvárosi Bóbita Óvoda
1072 Budapest, Akácfa utca 32.

OM: 034361

A gyógypedagógus a szakértői bizottsági véleményben foglaltaknak megfelelően, órarend szerint látja el a sajátos nevelési igényű gyermekeket.

A tevékenységek ajánlott elosztása a heti rendben:

Tevékenységek	3-4 évesek	4-5 évesek	6-7 évesek
Mindennapos mozgás	5	5	5
Külső világ tevékeny megismerése	2	2	2
Matematika tartalmú tapasztalatok	-	1	1
Rajzolás, festés, mintázás, kézi-munka	2	2	2
Verselés, mesélés	2-5	2-5	2-5
Ének, zene, népijáték, tánc	2	2	2

Napi- és a heti rendet az óvodapedagógus alakítja ki az adott gyermekcsoport fejlettségéhez, összetételéhez igazítva. A következetesség, a rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot nyújtanak a gyermekek számára.

„Nyitott ajtókkal” élünk, a szülők betekintést nyerhetnek gyermekük óvodai életébe. Ha idejük és igényük van rá, előzetes egyeztetés, valamint a felajánlott nyílt napokon, az óvodai élet megzavarása nélkül bejöhetnek, megfigyelhetik, együtt játszhatnak gyermekeikkel, bekapcsolódhatnak a csoport aktuális tevékenységébe, vagy együtt kirándulhatnak (Bóbita nap, nyílt nap, munkadélután).

17.3. Hagyományaink és jeles napjaink

A hagyományok tudatos ápolása fokozza múltunk értékeihez az érzelmi kötődést és a valahova tartozás érzését erősíti. Az évről évre visszatérő jeles napok ünnepnapokká válnak egy-egy csoport életében, a közös élmények, tevékenységek a gyermek fejlődésének serkentője, a gyermekek társas kapcsolatrendszerét mélyítik, távlatot jelentenek a gyerek számára. A munkánk folyamatos tevékenység legyen. A jövőt építeni a múlt ápolásával lehet. A jeles napok, hagyományok beépítése a nevelésbe három fontos nevelési terület: érzelmi, erkölcsi, esztétikai nevelés megvalósulását is segíti.

Jeles napjaink:

- Takarítási világnap: szeptember 23.
- Mese napja: szeptember 30. (mesét)
- Állatok világnapja: október 04.
- Kézmosás világnapja: október 15.
- Magyar nyelv napja: november 13.
- Víz világnapja: március 22.
- Föld napja: április 22.
- Madarak és fák napja: május 10.
- Nemzeti összetartozás napja: június 04.
- Környezetvédelmi világnap: június 05.

Történelmi ünnepünk:

- Március 15.

Hagyományaink:

- Farsang,
- Húsvét,
- Húsvét, - munkadélután a szülőkkel, sütés, barkácsolás, koszorúkészítés, locsolkodás, tojásfestés,
- Babpalánta „szépségverseny” - bab ültetése márciusban.
- Egészség hét,
- Bóbita napok, - nyílt nap leendő óvodásainknak,
- Anyák köszöntése
- Apák és nagypapák napja
- Gyereknapi, -
- Nagycsoportosok búcsúja,
- Mese hét,
- Töklámpa készítése (szülők otthon)
- Mézeskalács kiállítás,
- Mikulás, -
- Központi adventi koszorú készítése,
- Adventi munkadélután a szülőkkel,
- Látogatás a Mesepostára,
- Karácsony,
- Méz nap

18. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki, és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai életmódhoz.

Célunk:

A gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése. Az óvodáskor végére szeretnénk eljuttatni a gyermekeket arra a fejlettségi szintre, amely biztosítja az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódást.

A testi fejlettség szintje:

- Erősödjön, nőjön a teherbíró képessége.
- A természetben végzett mozgásos játékokban fejlődjenek a gyermek testi képességei: erő, ügyesség, állóképesség.
- A manipuláció fejlessze a finommozgást.
- Az egészséges öltözködés, táplálkozás járuljon hozzá az egészséges életmód kialakulásához.

Szociális fejlettség szintje:

- Egy-egy új felfedezés örömmel töltse el, tevékenység közben fejlődjön akaratuk, kitartásuk, feladattudatuk.
- Társaival, felnőttekkel való együttműködése fejlesszen érzelmeiket: figyeljen oda a másakra, nyújtson segítséget, vállaljanak felelősséget egymásért, rendelkezzen reális önképpel.

- Legyen nyitott, magabiztos, tevékeny.
- Fogadja el a különbözőséget.
- Alakuljon ki a kudarcűrő képessége.
- Feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, ezáltal egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Alakuljon ki környezet elvárásaihoz való alkalmazkodó készsége.

Lelki fejlettség szintje

- Legyen képes ismereteket, tapasztalatokat szerezni (érzékelése, észlelése differenciálódjon - megfigyelések közben látás, hallás, tapintás útján szerezzen tapasztalatot).
- Konkrét műveleti gondolkodás szintjén legyen (vegye észre az azonosságokat, különbözőségeket - analizáljon, szintetizáljon, ok-okozati összefüggésekre jöjjön rá - fejlődjön gondolkodása, emlékezete, képzelete.).
- Az önkéntelen emlékezet bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés, felidézés.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Alakuljon ki a teljesítménytudat és a versenyszellem.
- Tudja akaratlagosan szabályozni figyelmét.

19. A gyermekeink egyéni fejlődésének mérési-értékelési rendszere

Ahhoz, hogy a gyermekek az óvodában –egyéni fejlettségüknek megfelelően- maximálisan fejlődjenek, először is fontos, hogy az érzelmi kötődésüket kialakítsuk. A gyermekek egyéni fejlesztési terve, - különös tekintettel sajátos nevelési igényű és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre- és értékelése a fejlődési ütemük, képességeik aktuális szintjének nyomon követése érdekében történik.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek, és képességek rögzítésével egészül ki, a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltéskori nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Célunk:

- Megismerni, hogy a gyermek önmagához képest, mely területen fejlett, vagy hol van lemaradása.
- Egyéni képességek a gyermeki játékszabadság figyelembevételével, tiszteletben tartásával környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódó gyermekek nevelése.

Feladatunk:

- A gyermekek folyamatos megismerése, fejlődésük folyamatos nyomon követése, folyamatos fejlődési körülmény biztosítása, a fejlesztési irányvonal meghatározása/megtervezése.
- A gyermekek egészséges körülmények között, szeretetben, biztonságban, egyéni érési ütemükben fejlődhessenek.

- Az óvodánkból kikerülő gyermekek egészséges, nyitott, érdeklődő, a világra rácsodálkozó, önmagukban és másokban bízó, egyéniségüket megtartó gyermekekké váljanak.
- Nyílt, rugalmas, után engedő nevelésünk, nevelői ráhatásunk a gyermekek személyiségéhez igazodjon.
- Intézményünkben, olyan fejlettségi szintet rögzítő mérőlapokat dolgozunk ki, amelyekkel biztosítjuk, gyerekek teljes körű az inputtól az outputig mérését, ezáltal értékelhetővé válik a gyermekeink fejlődése. A mért adatokat írásban rögzítjük évente kétszer.
- Minden egyes gyermekhez meg kell találnunk azokat az eszközöket, módszereket, amelyekkel a folyamatos fejlődésük biztosított.
- A szülőket folyamatosan (évente minimum kétszer) tájékoztatjuk gyermeke fejlődéséről a mérést követően fogadóóra keretén belül ahol, az óvodapedagógus javaslatot tesz a további fejlődéshez szükséges fejlesztés feladatairól.

Intézményünkben a rendszer struktúrája négy nagy területre oszlik:

- szociális képességek,
- értelmi képességek,
- verbális képességek,
- testi képességek.

A fejlődés nyomon követése:

- Megfigyelési szempontok az óvónő tapasztalatai, jegyzetei alapján.
- Kérdések, beszélgetések, feladatok, cselekedtetés, a gyerek játécai, tanulási tevékenysége és egyéb cselekedetei alapján, főként spontán, időnként céllal szervezett helyzetben valósul meg óvodánkban.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnézisé,
- a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

A csoportnaplót és a gyermek fejlődésének nyomon követését folyamatosan vezetjük, így a csoport haladása, valamint a gyermekek fejlődése egész óvodai életük alatt követhető.

20. Az óvodapedagógus feladatai a pedagógiai munka dokumentálásával kapcsolatban

Óvodánk dokumentációinak vezetése papír alapon és a *Kréta felületén* történik, amelyek koherensek a hatályos jogszabályokkal, tartalmazzák a 20/2012. (VIII.31.) EMMI kormányrendeletben előírt kötelező tartalmi elemeket, összhangban állnak intézményünk pedagógiai programjával.

Nevelő, fejlesztő munkánkat a nevelési folyamat tudatos átgondolásával, a gyermekek egyéni adottságaihoz, aktuális szükségleteihez igazodva tervezzük meg a csoportnaplóban, a pedagógusok módszertani szabadságának meghagyásával/megvalósulásával. A heti projekttervet rugalmasan lehet változtatni amennyiben ezt a körülmények indokolják.

21. Az óvodánk kapcsolatrendszere

Minden óvodapedagógus feladata a harmonikus, tartalmas, boldog gyermekkor megteremtése, biztosítása. Az óvodánk, mint nevelőintézménynek az egyik sajátos feladata, hogy aktív érdeklődő viszonyt alakítson ki szűkebb és tágabb társadalmi környezetével. A igazgatónak és minden dolgozónak feladata, hogy az óvodát ismertté tegye, mutassa meg, hogy milyen értékeket képvisel és közvetít. Mindennapos kommunikációnk, döntéseink, tetteink, személyes példánk tükrözzék az intézmény tényleges értékeit.

A család és az óvoda kapcsolata:

A kapcsolat elve, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvoda kisegítő szerepet játszik a családi nevelést kiegészítve az óvoda feladata a gyermekek gondozása, ápolása, védelme, erkölcsi és közösségi nevelése a szülők meglegedésére. Törekszünk a két nevelési szintér összhangjának megteremtésére a jó és szoros nevelőpartneri kapcsolat kialakítására, melynek alapja a kölcsönös bizalom. *Az óvoda által, és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttekkel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezzük az örömteli érzelmi állapotot. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesítjük a családközpontú, intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtásunk a családokhoz illesztett megoldásait.* Fontos, hogy a gyermekek fejlődéséről a szülők reális tájékozódást kapjanak, tudatosodjék bennük, hogy a fejlesztésben, a nevelésben mik a család teendői. A közlés módjában, a tájékoztatásban a jó szándékú segítségnyújtás az alapvető momentum.

Célunk:

- A személyiségi és a szülői jogok tiszteletben tartásával erősíteni a partneri viszonyt, az óvodai nevelés és a családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében.

Feladatunk:

- Kapcsolattartás során tudatosuljon az együtt nevelés fontossága.
- Örökös Zöld Óvoda szellemiségének folyamatos ápolása.
- Megnyerni a szülőket a pedagógiai programunk nevelési célkitűzéseinek.
- A környezettudatos magatartás megalapozása, környezetvédelemre nevelés, fogyasztói szokások alakítása, programunk cél – és feladatrendszerének megfelelően.
- Hagyományok kialakítása, bővítése.
- Lehetőséget adni a szülőknek az aktív párbeszédre.
- Emberi, szakmai tudásunkkal maximális segítséget nyújtani a szülők nevelő munkájához.
- Reális tájékoztatást adni a gyermekről, segítő szándékkal, mindig a gyermek érdekeit képviselve.
- Segítséget nyújtani a szülőnek, hogy elfogadja gyermekét olyannak, amilyen.
- Szemléletformálás: az iskolára való előkészítés az óvodában nem külön feladat, hanem a gyermeki személyiséget kibontakozó 3-4 éves nevelési folyamat eredménye, az iskolai beilleszkedés közvetett segítségével az óvoda kiegészíti a családi nevelést.

- A szülők tájékoztatása a kimenő gyermekek aktuális fejlettségi szintjéről, fejlődési jellemzőiről, fejlesztési feladatait tartalmazó dokumentum kérésének és általuk való továbbításának lehetőségeiről.
- Szemléletformálás a családon belüli arányos munkamegosztás működtetése érdekében.
- Figyelem ráirányítás arra, hogy a gyermek szabadon kifejlesztheti a személyes képességeit, szabad választási lehetőséggel bír.
- A komplex intervenció (beavatkozási) stratégia, cselekvési terv és gyakorlat kidolgozása a helyi szükségletek alapján.
- A stratégiai terv tartalmazza a családi nevelés gyakorlatát segítő szolgáltatásokat (az óvodapedagógusok speciális képzettségeinek kihasználása, a logopédus, fejlesztőpedagógus, gyermekjóléti szolgálat, egészségügyi intézmények, fogadóóra, játszó, munka délután, szülők bevonása különböző módszerekkel a nevelési folyamatba, projektek közös megvalósítása, saját kedvelt tevékenység bemutatása, nyitott ünnep stb.)
- A cselekvési terv egyénre szabottan tartalmazza az egyes családoknak biztosított szolgáltatásokat, helye a gyermek egyéni haladási naplójában a fejlesztési feladatok között.
- Szerződéskötés a szülőkkel a cselekvési terv kialakításakor (fogadó óra).
- A gyermek fejlettségének és fejlődés egész családot érintő rizikó faktorainak mérlegelése, az erősségekre építve.
- A szülő gyermek interakció egyéni stílusának respektálása.
- A szülő segítése gyermeke viselkedésének értelmezésében.

Törekednünk kell a szülők személyiségének tiszteletben tartására, különbségek elfogadására. Vállaljuk, az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítése mellett a szemléletformálás direkter módszereinek alkalmazását előadás, vitaindító, cikkek ajánlása, faliújságra helyezése stb.). Elfogadtatni azt az elvet, hogy a gyermeknevelés elsődleges színtere a család, az óvoda, mint nevelési intézmény, a családi nevelés kiegészítését szolgálja.

A kapcsolattartás formái:

- Nyílt nap a leendő óvodások és szüleik számára: az első személyes kapcsolat.
- Beíratás.
- Anyás befogadás, kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvodai életet, szokásokat, s mintát kapjon gyermeke neveléshez.
- Egyéni beszélgetések: az aktualitásnak megfelelően.
- Szülői értekezletek.
- Fogadóórák.
- Közös programok: Bóbita Napok
Adventi készülődés (munkadélután)
Farsang
Húsvéti készülődés (munkadélután)
„Egy gyerek egy palánta”
„Babpalánta szépségverseny”
Anyák napja
Apák és nagyapák napja
Töklámpa készítése
Közös kirándulások
Nagyok búcsúja

Az iskola és az óvoda kapcsolata:

A cél, hogy az iskola megismerje azt a szándékot, hogy a gyermekek egyéni képességeiknek megfelelő neveléssel legyenek képesek az iskolai életmód megkezdésére. A rugalmas beiskolázás az életkor mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Fontos, hogy az átmenet minél zökkenő mentesebb legyen.

Célunk:

- A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyisége teljes kibontakozásának támogatásával az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése.

Az együttműködés formái:

- A tanítókkal az emberi és szakmai kapcsolatok ápolása, érdeklődés egymás munkája, problémái, eredményei iránt.
- Konzultáció, kölcsönös látogatások, tapasztalatszerzések.
- Szakmai tanácskozások, megbeszélések a leendő első tanítókkal (pedagógiai, pszichológiai, módszertani témákban).
- Figyelem felhívás arra, hogy a kimenő gyermek aktuális fejlettségi szintjét és a fejlesztés feladatait tartalmazó dokumentumokat kérhetik a szülőtől.
- Szülői értekezlet: a leendő első osztályos tanítók tájékoztatják az iskolába készülő gyermekek szüleit pedagógiai elképzelésükről, az iskolába lépés teendőiről.
- Értekezletek, egymás rendezvényein, ünnepein való megjelenés.
- Volt óvodásaink iskolai látogatása.

A bölcsőde és az óvoda kapcsolata

Célunk:

- Megkönnyíteni a bölcsődéből az óvodába való átmenetet.

Együttműködésünk formái:

- Óvodapedagógusi látogatás a bölcsődébe, a gyermekekkel való személyes ismerkedés.
- Szakmai látogatások egymás intézményeiben.
- Szakmai műhelyek alkalmával eszmecsere.

Óvodánk egyéb kapcsolatai

A fenntartó és az óvoda kapcsolata:

Fenntartónkkal való kapcsolatunk alapja, hogy részesei lehetünk küldetésének megvalósításában. Fenntartónk biztosítja mindazokat a feltételeket, melyeket a törvény ír elő, illetve, amit a körülmények lehetővé tesznek. Kapcsolatunk részben hivatalos, részben pedig támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldását az együttműködés jellemzi.

Célunk:

- A rendszeres és folyamatos kapcsolat fenntartása, korrekt együttműködés.

Feladatunk:

- Folyamatos tájékozódás, információcsere.
- Az óvoda pedagógiai programjában megfogalmazott célok és feladatok közös megvalósítása.
- Kölcsönös támogatáson alapuló kapcsolat fenntartása.

Kapcsolattartás, együttműködés formái:

- Kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések.
- Óvodaigazgató beszámolója és részvétel a közösség munkájában.

A közművelődési intézmények és az óvoda kapcsolata

Célunk:

- A közművelődési intézmények segítségével nevelési feladataink sokoldalúbb, színesebb megvalósítása.

Feladataink:

- A gyermekek érdeklődésének felkeltése a könyvek iránt, hozzásegíteni őket ahhoz, hogy olvasó felnőttekké váljanak.
- Rendszeres tájékozódás a múzeumok kiállításairól, s a gyermekeknek való tárlatok megtekintése (az esztétikai élmény átélése alkotásra készíti őket).
- Évente 2-3 alkalommal részt veszünk gyermekeknek szóló színházlátogatás szervezése.

Együttműködés formái:

- Bábszínház, színházlátogatás.
- Múzeumlátogatás.
- Könyvtárlátogatás.

Egészségügyi szervek és az óvoda kapcsolata:

Védőnő, fogorvos, gyermekpszichológus, speciálisan képzett szakemberek.

Kapcsolattartás formái:

- Fogászati szűrés évente.
- A védőnő látogatja az óvodás gyermekeket.
- Igény szerint eseti megbeszélések a gyermekpszichológussal.

Szakmai szervezetekkel:

- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat VII kerületi tagintézmény.
- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat.
- Család- és Gyermekjóléti Központ.

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a szakmai képzéseket, programokat és érdeklődésünknek megfelelően részt veszünk azokon.

Család- és Gyermekjóléti Központ:

A gyermekvédelmi munka fő feladatát a prevenció, a segítségnyújtás jelenti, amelyre a humánus, a megértés, a szeretetpótlás jellemző.

Feladataink:

- Gyermekvédelmi esetek feltérképezése, környezettanulmány készítése, adatszolgáltatás, jelzés és együttműködés a Család- és Gyermekjóléti Központtal. Kapcsolattartás a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, annak pszichológusával, és logopédusával.

Óvoda – Egyház:

Figyelembe vesszük a lelkiismereti és vallásszabadságról szóló rendelkezést, amely óvodánkban lehetőséget biztosít, speciális szolgáltatások keretében hittan igénybe vételére. Évente történik felmérés a szülői igényekről, és ennek alapján szervezzük a hitoktatást.

A Kárpát medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében a kerület óvodái közös szervezésben a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekednek, és – lehetőségeik szerint – szakmai kapcsolatot tartanak fenn.

Pedagógiai programunk további megvalósításához folyamatosan törekszünk az EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények kötelező felszerelésére vonatkozó szabályok a helyiség - és eszköz -, valamint felszerelési jegyzékben meglévő, a nevelőmunkát segítő eszközök, felszerelések elhasználódás szerinti, folyamatos pótlására.

22. Érvényességi rendelkezés

Az Erzsébetvárosi Bóbita Óvoda Pedagógiai programjának érvényességi ideje:
2025. 09. 01- től lép hatályba, érvényes visszavonásig.

Az Erzsébetvárosi Bóbita Óvoda Pedagógiai program módosításának indoka:

- törvényi jogszabály változása,
- a fenntartó által meghatározott feladatváltozás,
- a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt,
- saját innováció beépítése
- a minőségfejlesztési munka pozitív eredményeinek, korszerű módszereinek beépítése.
- az Erzsébetvárosi Bóbita Óvoda Pedagógiai program nem kötelező módosítását – igazgatónak benyújtott írásbeli előterjesztés után a nevelőtestület - 50+1 %-os - kérheti.

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az óvodaigazgató,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a szakmai munkaközösség,
- a szülői közösség,
- a Fenntartó.

Az Erzsébetvárosi Bóbita Óvoda pedagógiai programjának nyilvánossága:

- az intézmény honlapján (www.bobitaovoda.hu),
- OH hivatalos oldalán,
- minden csoportban egy példány,
- az óvodaigazgató irodájában,
- a szülők részére egy példány a telefonos helyiségében található irattartóban.

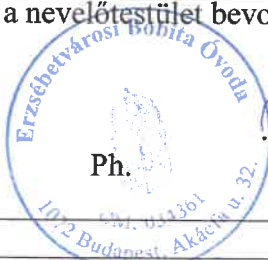
Tájékoztatás a pedagógiai programról:

- Az új gyermekek számára az első szülői értekezlet alkalmával az óvodaigazgató, vagy az óvodaigazgató helyettes nyújt átfogó tájékoztatást a pedagógiai program tartalmáról.
- Az évközben jogviszonyt létesítő gyermekek szüleinek ugyan úgy az óvodaigazgató, vagy az óvodaigazgató helyettes nyújt átfogó tájékoztatást a pedagógiai program tartalmáról a beiratkozás napján.
- Ezen kívül megtekinthető az óvoda honlapján is folyamatosan.
- A szülők bármelyik szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek, és kapnak.
- Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az intézmény képviselőjére jogosult személyektől.
- Írásbeli kérés (az óvodaigazgatónak címezve) bármikor benyújtható a nevelési év során, aki az ügyintézési határidőn belül írásbeli tájékoztatást ad.

23. Legitimációs záradék

A készítette az intézmény igazgatója a nevelőtestület bevonásával.

Dátum: Budapest, 2025. 04. 27.

.....
Hári Zsuzsanna

Hári Zsuzsanna
Igazgató

A Szakmai Munkaközösség az Erzsébetvárosi Bóbita Óvoda Pedagógiai Programjának elfogadásához a jogszabályban meghatározott véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Dátum: Budapest, 2025. 05. 12.

.....
Császár Ilona

Császár Ilona
Szakmai munkaközösség vezető

Az óvoda nevelő munkát segítő alkalmazottai a módosított Pedagógiai Programban foglaltakról tájékoztatást kaptak.

Dátum: Budapest, 2025. 05. 12.

.....
Gregor Zsuzsanna

Gregor Zsuzsanna
A nevelő munkát segítő alkalmazottak nevében

A Szülői Szervezet a jogszabályban előírt jogai alapján a módosított Pedagógiai Programot megismerte, véleményezte és támogatja azok megvalósítását.

Dátum: Budapest, 2025. 05. 13.

.....
Rada-Halasi Rita

Rada-Halasi Rita
Szülői Közösség elnöke

Az Erzsébetvárosi Bóbita Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó magasabb jogszabályban biztosított döntési hatáskörében jóváhagyta.

Dátum: Budapest,

Ph

.....

Niedermüller Péter
Polgármester

Az óvodánk teljes körű egészségfejlesztési programja

Óvodánk mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek kiterjednek:

- az egészséges táplálkozásra,
- a mindennapos mozgásra, testmozgásra,
- a testi és lelki egészség fejlesztésére, a viselkedési függőségekhez, a szenvedélybetegségekhez igazgató szerek fogyasztásának megelőzésére,
- a bántalmazás és az erőszak megelőzésére,
- a baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra,
- a személyi higiéniére.

Az egészség testi-lelki-szociális jólétet jelent. Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. A fejlesztés megköveteli, hogy a nevelésünk segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását. Az óvodánk által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusaink a tervezett fejlesztő tevékenységüket, a pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermekek és a szülők részvételével úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Feladatunk az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk az

- egészségfejlesztés,
- prevenció, melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

Célunk hogy elősegítsük a gyermek kiegyensúlyozott pszichés fejlődését, a környezethez való alkalmazkodását, az ártalmas hatásokkal szembeni védekezését, annak érdekében, hogy mindez pozitívan hasson a személyiségfejlődésére. Az egészséges életmód jó szokásainak kialakításával egészségtudatos, testileg, lelkileg, szociálisan egészséges, a környezetére nyitott és tudatos gyermek nevelése, aki a gyermekkorban megszerzett egészségvédő és egészségfejlesztő magatartást képes magával vinni az élet további szakaszába is.

Alapelvünk, hogy az intézmény minden dolgozója arra törekedjen, hogy egészséges környezet vegye körbe a gyerekeket, felnőtteket egyaránt. Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték- tenni kell érte. Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát. Alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód utáni igény. Tegyük képessé a gyerekeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket képesek legyenek összekapcsolni az életben tapasztalt dolgokkal, és megoldást találjanak a problémákra. Környezettudatos és kulturált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében. Alakítsuk ki gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket. Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával.

Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladataink

Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása:

Célunk az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak kialakítása, megerősítése. Intézményünkben különösen odafigyelünk a gyermekek egészséges étkeztetésére, - a gyermekek gyakran fogyasztanak idénynek megfelelő gyümölcsöket, zöldségeket, aszalt gyümölcsöket részben szülői támogatással. A főzőkonyhával napi kapcsolatban állunk. A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a konyhával történő egyeztetésekkel megoldjuk, fokozott figyelemmel kísérjük (tej érzékeny, liszt érzékeny, sertéshús mentes stb.) a gyermekek étkezését. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket. Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást. Fokozott figyelmet fordítunk a gyerekek étkezési szokásaira, táplálkozási rendellenességeire – pl.: túlsúlyos gyermekekre való odafigyelés. Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy csökkentsék, a gyermekük étkezési szokásrendjéből a nagyon zsíros, sós, cukros ételeket, szörpöket, üdítőket, édességeket, chipseket. A gyermekekkel közösen végzett étkezési előkészületek – életkori fejlettségüknek megfelelő szinten-, során biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit a szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen, biztonságosan tárolva rendelkezésre állnak.

Feladataink:

- Kulturált étkezési szokások kialakítása, biztosítása.
- Új ízek megismertetése, ételek elnevezését megtanítjuk.
- Az ételek elfogyasztásához jó hangulat megteremtése.
- A különleges étrendet igénylő gyermekekre fokozott odafigyelés.
- Ösztönözni őket az intenzív rágásra.
- Folyamatos folyadék biztosítása.
- Életkoruk, fejlettségük figyelembevételével megtanítani az evőeszközök helyes használatát – kanál, villa, kés.
- Egészséges étkezési tanácsadás a szülőknek, hogy otthon milyen ételekkel egészítsék ki az óvodai étrendet.
- Közvetlen tapasztalatszerzés biztosítása: salátakészítés, kóstolás, zöldséges üzlet, piaclátogatás stb.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Ismerik a kulturált étkezési szokásokat.
- Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.
- Szívesen kóstolnak meg új ízeket.
- Önállóan töltenek folyadékot a kancsóból.
- Felismerik az ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.
- Nem hoznak szörpöt, szénsavas üdítőt, chipset az óvodába.

A mindennapos mozgásra, testmozgásra való igény kialakítása:

A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életben elsődleges feladat, az óvodás gyermek mozgásszükségleteinek kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg. A mozgásszegény életmód hosszú távon csökkenti a szellemi képességet, az elhízás is gyakori velejárója a helytelen életmódnak. Ennek megakadályozása, a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében óvodánk biztosítja a mindennapi mozgást. A megelőző preventív jellegű feladatokat és tornagyakorlatokat – pl. lábboltozat erősítő, testtartást javító gyakorlatok- az

óvodapedagógusok beépítik a napi mindennapos mozgásba. Sokat tartózkodunk a szabadban: udvaron, sétálunk, kirándulunk stb.. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, fejlesztéséhez elegendő, változatos balesetmentes tornaeszközöket biztosítunk.

Minden évben szervezünk apák, nagypapák napját, ahol a mozgásé a főszerep. Az óvodán túli időben ötletekkel, buzdítással, helyes példa mutatóval, évi egy alkalommal hétvégi óvodai szintű kirándulással készítjük a szülőket a gyermekek mozgására.

Feladatunk:

- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében megteremteni azokat a feltételeket, amelyek elősegítik szervezetük teherbíró- ellenálló-alkalmazkodóképességének fejlődését, valamint fejlesztik az állóképességüket, erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat.
- A tornaterem, udvar kihasználása a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez.
- Minél több alkalom biztosítása a szabad mozgásra,
- A gyermekek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez, szükségleteihez és a csoport összetételéhez igazodva válasszuk ki a megfelelő mozgásos tevékenységeket, eszközöket.
- Irányított mozgásos játékok szervezése napi rendszerességgel, különböző időkerettel.
- Regenerálódás biztosítása a mozgást követően.
- A balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében, valamint a higiéniai szabályok betartása.
- A szülők szemléletének formálása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Szeretnek mozogni, mozgásos játékokban kitartóak.
- Mozdalmas tevékenységekben képesek együttműködni társaikkal, betartják a mozgásos játék szabályait, képesek veszíteni, de az egészséges versenyszellem motiválja őket.
- Örömeiket élik meg a közös mozgással.
- Nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyszelzésük legyen összerendezett.
- Évszaktól függetlenül váljon természetes igényükké a szabadban való mozgás.

A betegségek megelőzésére nevelés

A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkeendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása.

Az egészségvédő szokások kialakításával feladatunk:

- Ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása.
- Az egyéni tisztálkodási eszközök rendszeres tisztántartását, fertőtlenítését fokozottan figyelemmel kísérni, a járványos időszakban kiemelt figyelmet fordítva a feladatra, dajkáink figyelmét gyakran felhívjuk a kilincsek és a gyakran érintett tárgyak fertőtlenítésére, valamint ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk. (intenzív szellőztetés, zsebkeendőhasználat, fertőtlenítés stb.).
- A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra.

A testi és lelki egészség fejlesztésére, a viselkedési függőségekhez, a szenvedélybetegségekhez igazgató szerek fogyasztásának megelőzése

A testi, lelki mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermekek környezetéhez történő alkalmazkodást, és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki egészség érdekében törekszik az optimális napirend, a szellemi munka higiénéjének megvalósítására, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életvitel igényének kialakítására.

Feladataink:

A gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyiségtulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, a tartós pszichés stressz feldolgozása, a harmonikus társkapcsolatok és az empátia készség alakítása.

A pszicho higiénés egészségfejlesztés területei:

- Egészséges életvezetés.
- Stressz elhárítás.
- Egészségre káros szokások megelőzése.
- Érzelmi nevelés.

Egészséges életvezetés az egészséges életmód szabályainak megtartását, a társas kapcsolatok zavarainak megelőzését, a korai prevenciót és az egészségtelen szokások korrekcióját jelenti.

Célunk, megóvni a gyermeket az idegrendszerére ható káros hatásoktól.

Feladatunk:

- Az egészséges személyiségfejlődés biztosítása a gyermek idegrendszerének és lelki életének megóvása a káros hatásoktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, kimerültségtől.
- Óvodai napirendünk kialakításánál minden esetben arra törekszünk, hogy az biztosítsa a folyamatosságot, és kellően rugalmasság legyen.
- Az egyes tevékenységek által biztosítani a gyermekek számára a cselekvést, tevékenykedést és a pihenés lehetőségét.
- A rendszeresség és az ismétlődő tevékenységek által érzelmi biztonság nyújtása a gyermekek számára.
- Törekszünk a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kiépítésére és megőrzésére, az antiszociális viselkedésmódokat igyekszünk megelőzni és kirekeszteni (düh, harag, agresszió).
- Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést segítjük elő.

Stressz-elhárítás:

A stressz a szervezetnek a külső ingerekhez való alkalmazkodó képessége, amely véges és kimeríthető. Elhárításának fontossága a károsodást előidéző, idegrendszert megterhelő, viselkedési zavarokat, pszichoszomatikus panaszokat okozó hatások elhárításában rejlik.

Célunk az idegrendszeri,- lelki egészségvédelem.

Feladatunk:

- A stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz - hatások és helyzetek elkerülésével, illetve a stressz- hatások kompenzációja.
- Hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyerekek méretéhez igazodjanak.
- Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény.
- Kerülni a sürgetést és a várakozást.
- A konfliktusokat igyekszünk csökkenteni, a szabályok következetes betartásával, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót.

Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

Egészségre káros szokások mellőzése

Célunk, hogy olyan egészségvédő modellt ismertessünk meg a gyermekekkel, mely későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Feladatunk, hogy a gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez igazgató tevékenységeket, a helyes táplálkozás a testedzés, a személyi és környezeti higiénia fontosságát.

Az egészségre káros hatásokról beszélgetéseket folytatunk a gyerekekkel, a témák:

- alkoholfogyasztás,
- indokolatlan gyógyszerfogyasztás,
- dohányzás,
- elhízás.

Érzelmi nevelés

Célunk állandó értékrendünk megteremtésével az elvárt érzelmi, erkölcsi és közösségi normáknak megfelelő személyiségjegyek, viselkedési formák kialakítása.

Feladatunk:

- A gyermek képességeinek fejlesztésével optimális érzelmi és szociális attitűd megalapozása.
- A szeretet, a tisztelet közvetítésével érzelmi biztonság megteremtése, mely elősegíti az önbizalom, a pozitív én-kép kialakulását.
- A gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése, csoportba történő integrációja, a szeretetteljes együttműködés és elfogadás fontos velejárója ezért különös gonddal figyelünk a hátrányos helyzetű, beilleszkedési és tanulási nehézséggel küszködő, sajátos nevelési igényű gyerekek beilleszkedésére.
- A csoportban történő alkalmazkodás képességének fejlesztése: az egészségvédő, szabálykövető magatartás, a természeti és társadalmi feltételekhez alkalmazkodó viselkedés kialakítása, az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, az udvarias viselkedés, az együttműködés elfogadása.

Teljes óvodai nevelésünket áthatja a gyermek-felnőtt tiszteletre épülő bizalmas, tapintatos és elfogadó viselkedés és a szeretet. Minden felnőttet arra biztatunk, hogy a máságot természetesként fogadják el és előítélet nélkül bányáznak a gyerekekkel.

Zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között, a konfliktusok megoldása a személyiség kreatív kibontakoztatásával megfelelő mintát követve fontos teendőnk.

A bántalmazás és az erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Óvodánk közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermekvédelmi megbízott személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvoda gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges.

Balesetek megelőzésére nevelés

Az óvodánk minden dolgozójának alapvető feladatai közé tartozik, hogy a gyermekek részére az egészségük és testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, valamint ha észleli, hogy baleset veszélye fennáll vagy azt, hogy a gyermek balesetet szenvedett a szükséges intézkedéseket tegye. A pedagógusok és dajkák az óvodai élet egésze alatt kötelesek a rájuk bízott gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérni a rendet megtartani és a baleset-megelőzési szabályokat a gyermekekkel betartatni.

Feladatunk:

- Hogy olyan környezetet teremtsünk, amely alkalmas a balesetmentes szokások, magatartási formák kialakítására.
- A gyermekekkel az egészségük testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat megismertetni.
- Az óvodán kívüli és belüli foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokra felhívni figyelmüket, és elmondani a tilos és elvárható magatartásformákat.

- A nevelési év megkezdésekor ismertetni kell a közlekedési szabályokat, balesetvédelmi előírásokat és visszakérdezéssel meggyőződni az ismeretek elsajátításáról, az oktatás tartalmát és időpontját a csoportnaplóban rögzíteni kell.
- Egész évben a saját csoportban minden olyan tevékenység előtt, mely veszélyt hordozhat, felhívni a figyelmet a betartandó szabályokra a veszélyforrásokra.

A megelőzéssel, magyarázattal, preventív magatartással a gyermekbalesetek könnyebben megelőzhetőek. A csoportnaplóban rögzítik a pedagógusok az óvó-védő szabályokat. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ -ben kerültek rögzítésre.

Személyi higiéné

Magában foglalja a testi szükségletek kielégítését, a testi gondozást és a test épségének védelmét.

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja.

A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus, a dajka részéről bensőséges ellátást igényel, nem jelenthet a gyermek számára megszegyenítést.

Feladatunk:

- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét az életkori sajátosságok figyelembevételével specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.
- A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása.
- A legfőbb személyi higiénias nevelési feladatunk: a kézmosás szokássá fejlesztése (szeretetteljes légkörben), valamint a legintimebb higiénés tevékenység, a WC és a WC papír használatának megtanítása.
- A test tisztán tartásakor a bőr a fogak a szájuég, a haj, az érzékszervek, a körmök ápolását tartjuk fontosnak, amelyre megtanítjuk őket.
- A ruházat és a helyes réteges öltözködés fontosságát is hangsúlyozzuk.
- A saját tisztálkodási eszközök (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés) használatára szoktatás.
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti differenciált segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek és használják a WC-t és a WC papírt.
- Vegyék észre a bepiszkított kezüket, bőrüket és azt kellemetlennek, zavarónak érzéik, a tisztaságra való igény válnon természetessé.
- Csak a saját tisztálkodási felszerelésüket használják, a tisztálkodási eszközökre vigyáznak, azokat a helyére teszik.

- Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Segítenek a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

Öltözködés

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket a kényelem szerint öltöztessék, hogy mozgásukban ne legyenek akadályoztatva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghat, jól érzi magát. A gyermekeknek saját öltözőszekrényük, ovis zsákjuk, tornazsákjuk van. Odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék. Az öltözetnek igen fontos része a váltócipő.

Feladatunk:

- Az öltözködés helyes sorrendjének, technikai fogásainak megismertetése és begyakoroltatása, gombolás, kötés, zipzáras, kifordítás, bal-jobb megkülönböztetése.
- Saját felszerelésük, ruhájuk felismerésének gyakorlása.
- A napirend keretei között elegendő idő biztosítása a gyermekeknek az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére, a megvalósításban az egyéni fejlettségnek megfelelően segítségnyújtás.
- Az önállóság fokozatos kialakítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Teljesen önállóan öltözik.
- Képesek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet.
- Képesek önállóan változtatni ruházatukon az időjárásnak megfelelően.
- Ismerik saját ruhájukat és azt mindig a jelükhöz teszik.
- Tudnak cipőt fűzni és kötni, valamint ruhájukat ki- begombolni.
- Segítenek a kisebbeknek az öltözködésben.

Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom és kényelmes ruházat. Az óvodánkban-pizsamában alszanak a gyermekek, melyet a szülők hoznak. A szülők gondoskodnak az ágynemű, pizsama mosásáról.

Feladatunk:

- Az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozása, kialakítása (rendszeres életritmus, megfelelő napirend).
- A helyes életritmus alakítása a családdal együtt, javasoljuk a szülőknek, hogy a pihenés időpontját szombaton és vasárnap is célszerű betartani.
- A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása a csoportok hagyományainak megfelelően: éneklés, zenehallgatás, mesélés, simogatás elalvás előtt.
- Az egyéni szokásokra figyelés, engedjük az „otthoni alvókákkal” való alvást.
- Szoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, pihenő idő alatt csendben legyenek, ne zavarják a társaikat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Ismerik és betartják a pihenési szabályokat.
- Nyugodtan, csendben pihennek minimum 1 órát.

Környezeti higiénia fejlesztése

Feladatunk:

- Hogy olyan környezetet teremtsünk intézményünkben, ahol egészséges szintereket tudunk biztosítani a gyermekek számára.
- A csoportszobák és az egyéb közösségi terek, az óvoda udvara, a kiszolgáló helyiségek egyaránt azt a célt szolgálják, hogy a környezeti higiénia iránti igény kialakulhasson az óvodásainkban, hogy a környezetünk megóvására, megvédésére pozitívan ösztönözzük a gyermekeinket, és megalapozzuk a környezetvédő magatartást.
- A környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelni.
- Példamutatásunkkal, a munkánkba történő bevonással, gyakoroltatással az óvoda és udvar tisztaságának megóvása.
- A helyiségekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét és gondoskodunk a megfelelő megvilágításukról.
- A takarítók és a dadus nénik gondoskodnak a helyiségek tisztántartásáról.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, ismerik a rendetlenség megszüntetésének módját.
- Megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarító eszközök).
- Takarékoskodnak a vízzel.
- A gyermekek részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények gondozása, szelektív hulladékgyűjtés).

Egészségpropaganda

Az óvodában az egészségpropaganda elsősorban a szülők felé irányul segítségével az óvoda valamint a szülői ház egészségnevelésének összehangolására törekszünk (pl: dohányzás, drog, alkoholizmus elleni propaganda, a szív védelme, az egészséges táplálkozásra való figyelem felhívás, stb.).

Célunk: a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.

Feladatunk: modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása, egészségpropaganda a szülők körében- az egészségesebb választásra való törekvés képességének fejlesztése.

Kapcsolattartás

A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása. A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismétlése. Az óvodai szokásokról a szülőket is tájékoztatjuk, hiszen azok megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat. a szülőket többféle formában is tájékoztatjuk programunkról: írásos összefoglaló, szülői értekezlet, fogadó óra, programjainkon.

Szülői értekezletek, egészségügyi előadások:

Fél évente csoport-szülői értekezleteket tartunk, amelyek témáiban megjelennek a kisgyermek nevelése, egészséggondozása, egészséges életmódra szoktatása is.

Rendszeres egészségügyi vizsgálatok, szűrések:

A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálata a szülők kötelezettsége. Az óvoda védőnőjével kiemelten hatékony kapcsolatot ápolunk, segítve az egészségvédelem feladatainak megvalósulását.

Fogorvosi szűrést évente egy alkalommal szervezünk.

Az egészséghétre, rendszeresen meghívjuk a védőnőt, aki a szülőknek hasznos tanácsokat ad az egészséges életmód szokásainak kialakulásához és fenntartásához.

Ellenőrzés, értékelés rendszere

Az intézményben folyó teljes körű egészségfejlesztésünk figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

A törvény szerint: „A nevelési-oktatási intézményekben megvalósuló teljes körű egészségfejlesztés minőségbiztosítási keretrendszerét az egészségfejlesztésért felelős országos intézet dolgozza ki.” Egészségfejlesztési programunk megvalósulásának értékelésénél ennek a keretrendszernek a kritériumait tartjuk mérvadónak. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében készítettük el. Az óvodai munka gyakorlati ellenőrzését a részletes ellenőrzési terv tartalmazza. Az Egészségfejlesztési Programban megfogalmazott feladatok elvégzését és az elért eredmények dokumentálását az óvodapedagógusok végzik, a csoportnaplókban. A gyermekek fejlődésének dokumentálása az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig tart. Az ellenőrzési folyamat a gyermekek egyéni képességeinek, fejlettségi szintjének vizsgálatára irányul, melyben megtalálhatók az egészséges életmódhoz kapcsolódó testi, lelki és pszichés készségek és képességek is.